

Mesečnik za odjemalce

Vydrove tovarne hranil, v Pragi VIII.

Letnik VIII.

Predplačati se ne more.

1. januarja 1911.

Če bi mogel, kakor je moja želja,
odlikovati se v delu na tudi slo-
vanski gundi, iskreno bi stisnil
roko vsem ljubim pripadnikom
mojih prizadevanj z željo:

Naj Vas spremlja ne samo ob-
novem letu, ampak celo leto za-
dovoljnost in sreča!

Franjo Vydra

Vydrove juhine konzerve.

Ljube gospodinje, prednost naših juhinih konzerv ne morete drugače spoznati, kot z malo poskušnjo. Njih ukus in enostavna uporaba, se ne da preceniti in vrh vsega, prav poceni so. Izdelujemo konzerve za: grahovo, lečno, rezančno, gobovo in rižovo juho. Vse, izvzemši rižove so brez vsake primesi, razven navadnega solenja, v 5 minutah pripravljene. Prosim, poskusite dopoldne za malo južino ali zvečer pripraviti svojemu možu krožnik juhe iz ene naših konzerv. Če mu ne bo prijala lahko rečemo, da je navajen na razne ponaredbe, ki jih imajo v navadi prenasičeni ljudje.

Škatlja s 25 konzervami vseh vrst za 1 K 50 vin. Naročiti si morete tudi katerekoli vrste, bodisi na porcije, ali skupaj $\frac{3}{4}$ kg, kar stane isto toliko in da ravno tako 25 porcij.

OGLASI

≡ **Naše priloge.** Današnji številki je priložen zapisnik in stenski koledar. V kolikor poznamo poklic naših gg. odjemalcev, smo delili zapisnike, ki naj služijo za kmetovalske in splošne beležke. Samo gg. učitelji dobijo to številko brez zapisnika, ker smo jim strokovno učiteljske poslali že pred šolskimi počitnicami. Enake zapisnike za seznam učencev so dobili vsi gg. naši odjemalci duhovniki.

Stenski koledar je okrasil gospod prof. Jar. Věšin v Sofiji s slikami iz življenja bulgarskega naroda. Gotovo bo marsikoga zanimalo, če tu priobčimo životopis mojstra, ki je slavil letos svojo Abrahamovo starost. Ottov leksikon piše:

Věšin Jaroslav, češki slikar (*1860 v Vranem). Bil je gojenec praške akademije in je odšel odtod, kakor mnogo drugih, v Monakovo in postal učenec prof. Pilotija. V Pragi je vzbudil pozornost z vrsto slik *Záčetek romana*, kjer otvori svoje delo s krasno postavo slovaškega dekleta, kateri sledijo razni motivi iz življenja tega naroda. Svoje slike je razstavil v razstavnih prostorih „Galerie Ruchu“ na Havličkovem trgu v Pragi, dalje je bil zastopan s svojo *Slovaško svatbo* in pozneje s *Privozom na občinsko tehniko* ter s celo galerijo manjših, povečini zelo izborno slikanih genrov, večkrat reproduciranih v „Zlati Pragi“, v monak. „Galerie moderner Meister“ in drugod. Na jubilejni raztavi je prvič dosegel svojo slavo z raztavo lovskih slik iz Karpatov. V letu 1891 je narisal prizore iz lova nj. c. in kr. Vis. Franciška Ferd. d'Este (celi ciklus), ilustriral delo „Die Öst.-Ung. Monarchie in Wort und Bild“ itd.

Pozneje se je preselil na Bulgarsko, kjer je bil imenovan za profesorja na slikarski akademiji v Sofiji in za specialnega poročevalca generalnega štaba ter postal dvorni slikar carja Ferdinanda I.

Iz slovanskega juga je pošiljal svoje slike na praško, monakovsko raztavo, v St. Louis, Lütič in drugam. Odlikovan je z mnogimi diplomami, svetinjami, in tudi z nekoliko redi. Je član „Jednota výtvarných umelců“ v Pragi in predsednik „Združenih jugoslovanskih umetnikov“. Věšin rad slika bulgarske tipe, Turke in konjske trge ravnotako, kakor je preje ljubil kmetško ljudstvo na Slovaškem in zlasti imel veliko veselje s slikanjem konj. Sedaj je postal slikar vojaških prizorov, risal vojaške vaje bulgarske armade in rusko slavnost na Šipcu 1902 (celi ciklus). Njegovo jedrnatو slikarstvo podaja vedno zvesto naravo kot tako. Věšin ne okraša in ne ubira svojih motivov, temveč se trudi naslikati značno tvorbo popolnoma naravno, kakor; pripek solnca, prah cest in tržišč, razmočena pota ali senčne ulice s človeškimi ali živalskimi postavami. Rad slika s čvrstim, širokim čopičem in njegove slike pridobijo s tem izrazito plastiko. Zdrava, semintam groba njegova umetnost, je napravila njegovo ime zelo popularno. —

Tiče se častitih gg. odjemalcev duhovnikov: Humillime rogamus omnes A. R. Dominos contrahentes a nostra firma hostias sen particulas, ut nobis hasce particulas statim retro mittent, si in via detrimentum ceperunt, praecipue si in via apertae fuerunt. — Omnes expensas solvit nostra firma.

In hoc casu necesse est ponere hanc violatam capsulam papyrinam cum particulis in aliam capsulam, ut nostra firma possit eam praeponere c. r. directorio rei vehiculariae pro regno Bohemiae, quod nobis promisit ad vitandam repetitionem severe contra violatores in omni speciaji casu intercedere.

Volumus, ut nostri fautores in re maximi momenti contenti sint. Volumus etiana, ne bona fama nostrae firmae detrimentum patietur.

Plačevanje glob. Največkrat moramo plačevati v zadnjem času globe radi nezadostnega frankiranja različnih listkov. Pojmovanje naše poštnе uprave presega že vse meje tolerance, ki se trpi komurkoli in to radi tega, ker poštna služba ne dovoljuje počasnega dela.

In notabene na podlagi razglasa poštn. in telegr. ravnateljstva za kral. Češko z dne 24. vel. srpana 1905 se nam je *obljubilo*, da se bode držal naš poštni urad mirnejših pojasnil predpisov, „v kolikor je to le mogoče“. *Toda obljava je ostala le obljava*, če bi bila odrejena tudi od višjega urada. N. pr.: Naročnik si želi, da bi mu bilo poslano 5 kg. „Vydrovke“ ter pripíše (kar se velikokrat zgodi) 5 kg., dasiravno je to na naročilnem listku že tiskano. To že zadostuje poštnemu uradu kot „privatno poročilo“. Ravnotako tudi, če se pripíše „s poštovanjem“.

To je privatno poročilo! Toda ne čudite se, v zadnjem času je že zadostovalo, da smo bili kaznovani, če je bila pripisana le številka, ki označi težo ali množino naročenega blaga. Torej n. pr. 1... kg juhinih konzerv. Je že privatno poročilo! In takega pojasnjevanja se je držalo tudi c. kr. ravnateljstvo poštn. in telegrafov na Češkem in dosledno se bo iskalo te enojke, če bi imeli s tem tudi trije uradniki celi dan „delo“, kakor da bi bilo v akordu.

Dokler ne dosežemo v tem oziru poprave prosimo Vas, da bi do tega časa na naročilne listke, kjer hočete razven datuma in svojega popolnega naslova pripisati če tudi samo edino številkó, priljepiti 5 vinarsko znamko.

In domovina bo rešena.

Prosimo za oproščenje. Ta mesec smo obtičali v odpravljanju naročil tako, da se je moglo izvršiti naročilo šele tretji dan. Uljudno Vas prosimo, da nam oprostite, vsled velikega navala ni šlo hitrejše. Dosledno pa odpošljemo naročilo otroške moke še isti dan, ko je bila naročena, da bi vsaj mali Vydrovčani ne bili prikrajšani. Komur nismo mogli poslati oblate za Božič, naj nam ne šteje to v zlo. Spomladi se hočemo pravočasno potruditi za potrebno razširjenje izdelovanja, da bi se ne ponavljali podobni slučajji. Vsak bodi prepričan, da dobi naše izdelke popolnoma sveže, ker grejo kar gorki na pot.

Vydrov malinov grog.

O njem bi morali govoriti že pri oblatih. Kjer je malinov grog, tam imajo biti tudi oblati. Priprava je popolnoma enostavna: kozarec ali lonček gorke vode, 3–4 koščkov sladkorja, 3–4 žličke malinovega groga in imate pijačo à la bonheur. Če Vaš obišče gost, niste nikdar v zadregi. Če pijete čašico čaja mogoče zvečer, poskusite enkrat malinov grog! In kaj pravite, zakaj ga neki rabijo marljive gospodinje? Od ljubeznjive gospe M. Zarubove, soproge gozdarja v Mikovcih, smo dobili nov recept za pripravljanje malinovega groga. Če se ga prida v češpljevo vkuho, si pripravimo izvrstne buhte. Poskusili smo – in res. Steklenica 2 K.

Sadni soki „Julep“.

Kaj je „Julep“? Iztisnjen sadni sok tak, kot najboljše vino na svetu. Ta pijača ni pokipena in ne vsebuje alkohola. Je moderna pijača prosto-voljnih in primoranih abstinentov. Jabolčni 1/2 l. 40 vin., črešnjevi 1 K 20 vin., borovničevi in roidnični 60 vin.

Zaboj se računa, sprejme se ga pa nazaj po isti ceni. Prazne steklenice po 10 vin. Naročiti je mogoče 10, 25 ali 50 stekl. Izvolite navesti železnično postajo. „Julep“ se ne pošilja po pošti.

Vydrovi oblati.

Osladite si življenje z Vydrovimi oblati, s tem krhkim izdelkom, ki je tako ukusen po nedeljskem obedu. Naročite si ob priliki gostije, da morete v resnici nuditi gostom nekaj dobrega. Oni pohvalijo nas in tudi Vas, ljube gospodinje, ker z našimi oblati vzbudite svojo pozornost v največji meri. Naši masleni oblati so dobri, boljši kot drugi in najboljši, kar si jih morete želeti. Škatlja s 25 komadi 2 K. „Destinke“ s sadno mažo, se vesele imena in govoric umetnice, po kateri jih nazivamo. 40 komadov 2 K. „Dezertke“ polnjene s češkim medom, so enako izboren prigri-zek. Škatlja 50 komadov 3 K.

DOMAČI PRIJATELJ

VIII. LETNIK

LASTNIK,
IZDAJATELJ IN ODGOVORNI UREDNIK

F. VYDRA

TEKST UREDILA
ZOFKA KVEDER-JELOVŠKOVA
PRAGA 1911.

+ 39650 III M h

č. 3434/1944

TISK FIRME ZDENĚK BINKO V PRAGI II., VODIČKOVA UL. 22.

VSEBINA.

PESMI:

	Str.
<i>A. B.</i> : Zimska pesem	115
— Poetova pesem	161
— Narodni motivi	173
<i>Albrecht Fran.</i> : Obup	188
— Meditacija o življenju	233
<i>Andre</i> : Narodni motiv	289
<i>Dolinar Milan</i> : V tujini	72
<i>Fran B.</i> : Ko pride razočaranje	91
<i>Golar Cvetko</i> : Maj	155
<i>Janko</i> : Prijatelju osmošolcu	359
<i>Joža</i> : Nekdaj	353
<i>Koritnik</i> : Noč	40
— Maksima	188
<i>Kramar F.</i> : V obraz poglej	281
<i>Kristina</i> : Zdaj te kliče	274
— Zadnja pesem	366
<i>Lovrenčič Josip</i> : Ob svidenju	349
<i>Matkovič</i> : Spomin	183
— Silhoueta	247
— Veter	327
<i>Meško Ksaver</i> : Skupno gorje	65
<i>Mitja</i> : Vem	254
<i>Mladjenovič Mijo</i> : Včasi	33
— Tvoje oči	254
<i>Narte V.</i> : Spomini	337
<i>Nemo</i> : Žalost	373

	Str
<i>Neubauer Franjo</i> : Vojakom	1
— Pesmi ruskih upornikov	102
— Pomladna pesem	129
— Slabičem in junakom	193
— Moj ponos	267
— Težka ura	332
<i>Pogača J.</i> : Misli	254
<i>Poljanec Stefan</i> : Jutro	12
<i>Poljičan Ljutoirt</i> : Svarilo	124
<i>Pugelj Milan</i> : Srečanje	18
— Pridejo dnevi	147
<i>Rakovčan Tone</i> : Spomin	350
<i>Riverain P.</i> : Pozdrav juga	122
<i>Romanov R.</i> : Zmaga	252
— Vesela žalost	281
<i>Št. V.</i> : V mraku	9
<i>Taborski Slavko</i> : Materi iz tu- jine	337
<i>Trpin Ianko</i> : Življenja boj	321
<i>Vèrin Ksenij</i> : Gorski motiv	5
— Resignacija	257
— Pesmi rekrutov	311
<i>Zorislav</i> : Dežek	91
<i>Zvonimir</i> : Ti si	81
<i>Zvoranov Zvoran</i> : Akacije cveto	37

ZABAVNO BERILO:

	Str.
<i>Anatol France</i> : Perzijski kralj in učenjaki	199
<i>B. J.</i> : Spomini	185
<i>B. Roman</i> : Gospod Peter-poet	82
<i>Blažič Dragotin</i> : Ponoči	18
<i>Bohinjec Joža</i> : Prva noč	1
— Na širnem polju	270
<i>Bohuslav Ivo</i> : Pripovedka o ci- ganu	4
<i>Cevodja Josip</i> : Sinovi	58
<i>Cvetan J. P.</i> : Usoda	234
— Soseda	343
<i>Česnik Dr. Ivo</i> : Grlica	353

	Str
<i>Damjan</i> : Grog	333
<i>De Amici Edmond</i> : Očetovo pismo sinu	252
<i>Dolinar Elvira</i> : Spomini	74
— Mimica in sestrine igrač- ke	106
— Punčke	135
— Ogenj	174
— V letovišču	241
— Na straži	257
— Snubec	327
<i>Dragič Rado</i> : Nemirna noč	215
<i>Fatur Lea</i> : Ko pokliče smrt	119

	Str.
<i>Feigel Damir</i> : Agentitis	77
<i>Felician</i> : Starec in starka	126
<i>Franca</i> : Umrla je	125
<i>Gnjevoš</i> : Proti koncu	128
<i>Grobelnik M. L.</i> : Greh	123
<i>Grom Gustav</i> : Kazen	312
<i>Grossek Janko</i> : Fantek spi	12
<i>Janko</i> : Silhueta	184
— Gospod in trije potepuhi	350
<i>Janko</i> : Roparji	375
<i>Jankovič Janko</i> : Zaplotnik in njegova žena	129
<i>Jelovšek-Kveder Zofka</i> : Ta velka in ta mala	47
— Naša Mika, veter in sneg	84
— Zoga v bazaru	176
— Spomini	237
— V bolezni	303
<i>Karkavicas Andrej</i> : Moč morja	138
<i>Kesslerjeva Vera</i> : Bela cesta	263
<i>Korban Josip</i> : Kakor vinar vinarju	151
<i>Kovačič Ante</i> : Motenje posestva	278
<i>Kračun Vinko</i> : V bolnišnici	318
<i>Kronbauer Dr. R. J.</i> : Rešitelj zgubljenega	284
<i>Krt</i> : Slaba družba	38
— Gramofon	108
<i>Lah Ivan</i> : Procesija	97
— Dogodek v pomladnem jutru	165
— Filistri	248
— Alpska bolezen	296
<i>Maja</i> : Brez solnca	42
<i>Markovič Josip</i> : Tudi iz naših krajev	64
— Nesrečen konec Homanove France	194
<i>Medvešek A.</i> : Iz vasi	371
<i>Mikszath Koloman</i> : Kako je	

	Str.
kmet Čomak kupoval koso	217
<i>Mira</i> : Hudi časi	363
<i>Mirtov</i> : Koreninar	205
<i>Podkrimski</i> : Oj, to življenje	347
<i>Prenik Josip</i> : Župan Jernač in njegov tajnik	225
<i>R. Ivan</i> : Prva kazen pri vojaki	73
<i>Rakovčan Tone</i> : Moji tovariši	148
<i>Riverain P.</i> : Avtomobili	208
<i>Rubin J. E.</i> : Spomin	362
<i>S. Fr.</i> : Sanje	325
<i>Seljan Tonej</i> : Brez znamke	92
— V hribih	210
— Na rovte	300
<i>Seljanov M. M.</i> : Svoboda	447
<i>Semen</i> : Smrt očeta Tomaža	220
<i>Stukelj Ivan</i> : Otroška zastavica	275
<i>Svetina Stanko</i> : Tilda	33
— Ervin in Ivanka	370
<i>Taborski Slavko</i> : Čuvaj Peter	5
<i>Tetmajer Kazimir</i> : V nebo	339
<i>Tolstoj Leo N.</i> : Kdo je prvi žganje pekel	9
<i>Tominec Ivan</i> : Žganjar	309
<i>Topliški P. Z.</i> : Pavla	156
<i>Trošt Ivo</i> : Žagonetka	24
— Mučenica	200
— Izjema	321
<i>Tratnik Ivan</i> : V novi dom	13
— Mati	161
— Na „Denarsko“	289
<i>Wastl J.</i> : Mi vozniki	113
— V zimi	178
— Blagoslov	246
— Koroški narodni pregovori in reki	338
<i>Z. Vinko</i> : Fiksna ideja	41
— Oslovska senca	116
<i>Zalokar Vinko</i> : Pritepenec	261
— Samoglavc-nepridiprav	367

PODUČNI ČLANKI:

	Str.
<i>Marja</i> : Učimo hčere gospodinjstva!	22
<i>J. Z. K.</i> : Za gospodarje in gospodinjje str. 28, 60, 189, 316, 375	

	Str.
<i>K.</i> : Nekaj o testamentih	55
<i>Kristianova Ada</i> : O volji in trmi	268
<i>Rubin J. E.</i> : Josip Jurčič	293

FRANJO NEUBAUER:

VOJAKOM.

Ej vi junaki, vi naroda cvet!
Sablje opašete,
konje zajašete,
v lepi široki oddirjate svet.

Gledajo rosne za vami oči.
Vi pa se smejete,
jašete, spejete
dalje, kjer lepši pogled se žari.

Vas ne ustavijo vzdih, solze.
Vzdih se izgube,
solze se posuše,
predno vi v druge dospete zemlje!

In če ostane kje srce težkó,
malo za to vam mar!
Meni se li vihar,
ako se lomi, če poka drevó?!, . . .

Žalostna vaša je krepka mladost!
Sámi robujete,
v suženjstvo kujete
róke in glave in srca prostóst.

JOŽA BOHINJEC:

PRVA NOČ.

Kakor ciganu v lepi povesti se je v Marinčkovemu fantu porodilo hrepenenje iti v svet. Ni vedel, zakaj bi rad šel, ni mogel prav umeti vso ono veliko prepenenje: kar naenkrat mu je prišlo in mislil je, da mora itti, ker drugače bi umrl. Zdelo se mu je, da je zaprt v temni ječi, kamor ne posije solnce, kamor ne pride sladkoubrana godba. Hodil je okoli matere, nervozno in nerodno govoril, ni vedel, kako bi začel, kako ji odkril svoje hrepenenje.

„Mati, tako je pusto in prazno . . . dolgčas mi je . . .“

„Moj sin, ti si bolan.“

„Ne, bolan ne, življenja sem poln v srcu, v duši; ta kraj, ti ljudje pa mi hranijo živeti. Umorili me bodo . . .“

„Čuden človek si ti. Glej, že štirideset in nekaj let sem tukaj in vedno že živim, še zmirom . . .“ Okrenila se je in šla . . .

Tisto noč je fant slabo spal. Ležal je vznak, roke pod glavo, sanjal težke sanje: hodil je po cesti daleč od doma, skozi širne gozde je taval in ni prišel do vasi, kjer bi sedel in poprosil košček kruha. Raztrgan, lačen in ubog je sedel na mehki mah in čakal.

Truden je bil zjutraj, žalosten. A kakor blisk mu je šinilo veselje, silna radost v obraz in tolažil se je: „Vem, dobro in gotovo vem, da je mati prosila boga, naj mi pošlje take žalostne sanje, da bi ostal pri njej doma, moril svojo dušo in srce in potem umrl. Toda duša je polna življenja, jaz hočem dejanj, meni se hoče tujih krajev, tujih ljudi, morja in velikih mest se mi ljubi . . . Danes sem še tu, jutri pa bom srečen in ponosen pozdravil svoj dom raz hrib, ki loči to ječo od sveta, ki brani solncu posijati skozi goste mreže na postelj jetnikovo . . .

Vesel je bil svojih mislij, ponosen na svojo veliko in dolgo pot. Tisti dan je bil podoben ženici, ki je zadela v mestu terno in samega veselja ni vedela, da je že stara in bolna, da je smrt blizu . . . Fant ni mislil na hudo življenje, ni pomislil, kaj bo delal in jedel, sanjal je samo; kako bo hodil eleganten in častit gospod po ulicah in cestah. Danes ni govoril nerodno in zmešano z materjo, da mora iti, obnašal se je, kakor pameten in častit gospod, ki je prišel včeraj od daleč čez dolgo let, da še enkrat pozdravi svojo mater, predno jo sosedje odneso in spustijo v grob.

Mati ga je presenetila, ko je zbiral svoje stvari, jih skrbno zavijal, zraven pa žvižgal ono veselo fantovsko pesem: oj tam za goro . . .

„Kam pa?“ in fant je stisnil v grlu ono fantovsko pesem in začudeno pogledal na mater. Zinil ni besede, zrl je na materin obraz. Danes je prvič zapazil, da ima ona obraz poln gub, videl je, da se njene oči na svetijo tako živo, pogledal je na roko in videl, da se ji trese . . . Nikoli prej ni tega zapazil, le danes ko bi moral iti, je videl . . . kakor nalašč, da mu je srce težko in žalostno.

„Mati, jaz grem . . . Nekam moram, umrem drugače, tako čudno mi je pri srcu, nekaj mi manjka. Nekaj velikega in krasnega mora biti, ker ne znam in ne morem povedati . . . Tu umrem, čudno in pusto . . . dolgočasno je tu.“

Žalostno in sočutno ga je pogledala mati in videla v njegovih očeh svetlo solzo, ki je rastla, rastla in padla na rob obleke.

„V svet hočeš . . . in predno greš, poslušaj davno povest.“
Še nikoli mu mati ni pripovedovala povesti, zato se je začudil, usedel se je in poslušal.

Pravila mu je s solzami v očeh in z veliko žalostjo v srcu:

„Temna in strašna noč je bila zunaj. Dež je bil, veter je tulil in cvilil. Veje dreves pod oknom so udarjale na šipe, jaz sem ležala v postelji in silno me je bilo strah . . . Tisto noč si

bil ti rojen . . . Strah me je bilo in groza. Čudne sence so padale po stenah, hitele do stropa in izginile, lučica pred Marijino podobo je slabo brlela, moje oči so bile kakor pribite na vrata . . . čakala sem svojega moža, čakala tvojega očeta. V temi in dežju je hodil okoli, bil je velik pijavec. Ljubila sem ga vendar: bil je moj mož, tvoj oče je bil, hudo sem se ga bala: bil je surov, klel in razbijal je, da me je bilo groza ob belem dnevu.

Tisto noč pa sem še bolj trepetalo, še bolj sem se ga bala: bolna sem ležala na postelji, zraven mene si ležal ti, ubog, komaj nekaj ur star. Kadar je veter kaj pretrgal zunaj in je težko padlo, se mi je stisnilo srce, dušilo me je v grlu: mislila sem, da prihaja težak . . . umazan . . . krvav . . . In ni ga bilo. Do polnoči sem se bala, do polnoči sem upala, hujše nego v včah je bilo moje trpljenje. Da bi ne bilo tebe, bi vstala in šla iz vasi čez hrib k sestri. A kam s teboj, ko si bil ubog in mal, ko si imel komaj dih življenja? . . .“

Fant je imel solze v očeh, smilil se je sam sebi.

In mati je nadaljevala: „Ura je bila polnoč in takrat je prišel. Bil je še daleč in že sem vedela, da je on: budo je preklinjal in norel, padel je čez prag in kakor divji se je privabil v hišo. . . . Zadrževala sem sapo, roko sem pritisnila na srce, da ne bi tako močno in glasno bilo, oči sem zaprla in čakala, da gre spat . . .“

„Luč! Luči hočem. In večerje mi dajte, kru . . . ce . . . hu . . . dič, vse . . . spi, jaaz trpim in delam za nje . . . in še večerje mi ne dajo . . . Tako . . . tako . . . baba . . . . Lahko spiš, ko nimaš skrbi . . . . Jaz, jaz . . . trpim in delam . . .“

In zagrabil je stol, vrgel ob tla, da se je razsul, dregnil z nogo v vrata, da je odletela deska . . . .

Tiho sem bila in čakala. Vsedel se je za mizo, mrmral, klel in tolkel s pestjo po mizi, vrgel skledo, v kateri je bila njegova večerja, po tleh . . . Kakor obseden je bil, tulil in upil je kakor norec, jaz pa sem molila in prosila, da bi bil skoro dan. In dan ni prišel, ura je bila šele eno.

„Pojdi spat!“ mu rečem komaj slišno, proseče.

„Kaj spat, vrag babji, večerje mi daj! Večerjo . . . ve . . . čerjo hočem.“ Ustal je in padel . . . Ležal je in že sem mislila, da ga premaga pijanost in da zaspi.

„Večerje, če ne bo vse drobno . . . Vse . . . bo prrreč.“ Zaškripal je z zobmi in zamahnil z roko po oknu . . .

Odprl je miznico in v glavo mi je šinila huda, težka misel: nož, veliki nož ima . . . Nič nisem pomišljala, zavila sem te v cunje in planila skozi vrata na prosto, v dež in burjo . . . . Zunaj za hišo pod košato hruško si preživel prvo noč, jaz v strahu, ti v otročji nezavesti . . .

Tisto noč si bil rojen in tisto noč ti je bilo usojeno, da boš trpel, hudo in močno trpel . . . da boš hodil po svetu raztrgan, umazan, žalosten . . . da boš zapustil svojo mater v skr-

beh in starosti . . . da boš izgubil vse, le ime ti bo ostalo . . . le pojdi in pomisli ob bridkosti polnih urah na svojo prvo noč . . .

Zagledal se je sin skozi okno nekam daleč, videl je morda velika mesta, samo zlato in srebro, med zlatom in srebrom pa je hodil sam umazan, razcapan, vreden usmiljenja ljudij in boga . . . Solze so mu zalile oči in padel je materi okoli vratu:

„Draga mama . . . skupaj sva trpela, skupaj bora umrla . . .

IVO BOHUSLAV:

PRIPOVEDKA O CIGANU.

Branjavec Komar si je kupil nov bakren kotel. Toda, vrag ga nesi, drugi dan se je priplazil cigan Mikloš in ga ukradel, pa kakor se je videlo, ni bil nič vesel svojega plena; sedel je v kotu za pepelom in mislil.

„Kaj ti pa je, Mikloš?“ ga je slednjič povprašala žena.

„E, vraga — kaj mi je?“ je zagodrnjal. „Vprašanje je, a ni odgovora — kam bi s kotlom.“

„Tepec“, se mu je nasmejala, „prodaj ga v mestu. —“

Pljunil je zaničljivo v kot. „In nesi ga mimo branjevca — a?“ je rekel. „Ukaže me zapreti.“ —

Gledala je pred se in mislila. „Vem!“ — je vzkliknila veselo. „Razbij ga, raztolči in potem — in potem pa — kose v vrečo in v mesto ž njimi; nihče ne spozna.

Nezadovoljen jo je udaril pod rebra. „Vse sem že premislil, prej ko ti,“ je mrmral.

„Razbiti? — Sliši cela vas, vsak otrok izve: — Mikloš razbija ukraden kotel. Marš po orožnike!“

Tudi žena ni vedela več nobenega sveta. „Pojdi h Komarju,“ mu je rekla, „razveseli ga malo, pa izpij kozarec žganja.“

Tega se je razveselil. Rečeno, storjeno. Mikloš je šel, Komar je ves žalosten sedel v kolibi. „Sakrabavs,“ je vzdihnil na sočutno vprašanje ciganovo, „moj lepi, moj novi, moj dragoceni kotel je ukraden, po vodi je šel lep zlat denar, ki sem ga dal zanj.“

Mikloš je pokimal z glavo. „Saj tatu uloviš,“ mu je odgovoril cigan zaupno, „in kotel najdeš pač spet. — Kaj naj počne tat ž njim? V mesto ga ne more nesti, ker mora iti mimo tvoje hiše. Ne more ga razbiti! Sliši cela vas! Torej?“ —

Zvite oči krčmarja so se, čeravno je bil žalosten, zabliskale. „In če ga s peskom napolni,“ je vzkliknil, „in potem razbije? Ne sliši nihče nič.“

„Mikloš je molčal malo trenutkov. „Imaš prav!“ mu reče. „Ubogi kotel! Izgubljen je!“

Mikloš je vesel žvižgal domov.

„Tako, tako, s peskom pa, s peskom“ . . .

KSENIJ VERIN:

GORSKI MOTIV.

Ob beli cesti, ki med poljem
v daljino se gubi,
samuje bela kočica,
v njej lepa deklica živi.

O kolikrat stoji na pragu
in cesti šepeta:
— kedaj, oj cesta, vrneš
mi ljubljenega iz srca?

In če ga vrneš, kaj mu srce
bo takšno kot tedaj;
Ko žalostnega si vsprejela
in ga odvela v daljni kraj? — —

A bela cesta deklici
nič ne odgovori —
oj bela cesta kakor kača
v daljino se gubi! — — —

SLAVKO TABORSKI:

ČUVAJ PETER.

Počasi je stopal po cesti, ki se je kakor bel trak vila skozi vas in izginila na klancu. Mirno je snivala vas okoli njega, od hrvaške meje je topel jug lahko podil sive oblake, ki so polagoma zakrivali zvezde drugo za drugo. Tuintam je zalajal pes, je zavpil petelin zaspano, skrivnostno je šumel temni smrekov gozd na vasjo.

Tako je korakal čuvaj Peter polagoma, si pogladil včasi osivelo brado, vdaril s svojim orožjem, čuvajnico, ob tla da je rezko presekalo nočno tišino, zdaj pazdaj je zažvižgal na piščalko v znamenje še tuintam nemara bedečemu vaščanu, da čuva pazno oko nad njegovim imetjem.

Prišel je do velike bele hiše na sredi vasi in za trenotek obstal. Pazno je pogledal okrog in okrog poslopja, da-li se ne skriva kje nepošten človek, ki čaka ugodnega trenutka, da se splazi v shrambe bogatega Kopača in ukani Petra, dolgoletnega čuvaja. Bogat je bil Kopač, bogat, in dalo bi se mu kaj odnesti.

Tako je pomislil Peter, pa mirno je bilo okoli Kopačeve hiše, le v hlevu je nalahko hrsknil konj. Peter je odkorakal dalje, zažvižgal mimogrede na piščal, potem pa se je udal spominom.

Dolgo je že bdel Peter noč za nočjo na vasi in pazil, da se ni zanetil požar, da niso tatovi okradli vaščanov, ponočnjaki motili utrujenih kmetov. Ni bil prijeten ta posel, ali Peter se je s ponosom spominjal, da se mu ni zgodilo, da bi se bilo kje kaj zažgalo, ali da bi tatovi komu kaj odnesli. Samo enkrat so mu nagajali vaški fantje, pijani so pač bili in so ga skoraj pretepli. Takrat si je v jezi naročil samokres in patrone, pa rabil je oboje samo o žegnanju; takrat je sprožil dva ali tri strele, ko je cerkovnik začel potrkavati novovshajajočemu dnevu. Sicer je pa samokres lepo tičal v žepu suknje, vedno z eno patrono za vsak slučaj. Kajti človek ne ve, kaj se mu lahko pripeti.

Glasen, poln vrisk je presekal nočno tišino in prekinil Petrovo premišljevanje. Dol po cesti se je zibala močna fantovska postava, Peter je hitro spoznal Kopačevega Janeza. Najlepši fant cele fare je bil Kopačev Janez in najbogatejši, dekleta so se rada ozirala za njim in splošno so ga imeli ljudje radi; bil je prijazen fant, ni se bahal s svojim bogastvom, vendar ga Peter ni mogel posebno: ljudje so govorili, da ima Kopačev Janez nekaj s Petrovo Tončko. Pa kaj bi imel tak bogatin s tako beračijo?

„Dober večer, Peter!“ je pozdravil Janez. „Ali še ne gremo spat?“

„Ti greš pač lahko,“ je odvrnil Peter. „Jaz pa moram še nekaj časa stražiti. Ob treh je moja ura, Janez, ob treh.“

„Pa lahko noč, no!“

In urnih korakov je odhitel Janez po cesti, vedno bolj medla je postajala njegova postava, koraki so utihnili polagoma, en vrisk še od tam nekje, kjer je stala Kopačeva hiša, in zopet je vladala nočna tišina. Tesneje se je zavil Peter v svojo suknjo, odkorakal do konca vasi, zapiskal in se obrnil. Polagoma je stopal nazaj, premišljeval nekaj časa o Kopačevem Janezu in zopet so prišli spomini.

Domislil se je, da so v sosednji vasi pred kratkim pokradli tatovi. Bogve, kaj je delal čuvaj, da jih ni čutil, pred nosom takorekoč so mu kradli in on jih ni videl. Ali Petru se kaj takega še ni pripetilo in se mu ne bo pripetilo.

Potipal je za žep, kjer je imel spravljen revolver in čisto natanko si je predstavljal, kako bi prišli tatovi in on bi jih zapazil in natihem sklical vaščane. V takih mislih je stopal dalje, prišel je mimo Kopačeve hiše in odšel proti koncu vasi. Prav na koncu, tam se je odepila pot od ceste in ob tej poti je stala Petrova koč. Malokdaj je ponoči zavil Peter po tej poti, ni se bal, da bi se mu prikradli tatje v hišo. Kaj bi mu pač ukradli? Kdo bi tudi neki vedel, da ima revni Peter spravljen hranilno knjižico, ki jo je podedoval še po svoji teti; niti njegova hči ne ve za ta zaklad. Pa vendar . . .

Nekoliko je zaskrbelo Petra ob tej priliki. Res ni veliko v hranilnici, premalo gotovo za doto dekletu, ki hoče postati nevesta Kopačevega Janeza, ali nekaj je pa vendar-le in Tončki ne bo sile vzeti najzadnjega berača, če tudi ne bo nikoli Kopačeva. — Tako je mislil Peter in tiha skrb mu je legla na prsi: če bi se pa vendar prikradli tatovi v njegovo koč . . . ?

In proti svoji navadi je zavil po poti proti svojemu domu. Prišel je do koč, ogledal je okoli . . . Resnično, v sobi, ki je imela okno obrnjeno proti gozdu, je bila luč. Odkod bi se pač tudi prikradli tatovi, če ne iz gozda? Pod sobo je bil hlev, zato je bilo okno precej visoko in na okno je bila prislonjena lestva in na lestvi, čisto pri oknu je stal človek, z gorenjim delom života se je sklanjal v sobo. Razločno je začul Peter ihtenje svoje hčerke. „Bog ve, kaj so ji napravili,“ mu je šinilo bliskoma

skoz možgane, roka je segla po samokres, vzdignil je, pritisnil, blisk in grom je zadonel v tiho noč.

„Tatovi, tatovi, pomagajte!“

Zakričal je Peter in je bežal proti vasi. Silneje je zatulil vihar, da je zaječal gozd, par debelih kapelj je padlo začetkoma, vedno gosteje in gosteje, skoraj se je vlila ploha, mahoma je oživela mirna noč . . .

Kakor tudi je deževalo, se je vendar kmalu nabralo pol vasi, možkih in ženskih, otrok in odraslih okoli Petra, ki je vpil kakor brez uma: „Pomagajte, tatovi, tatovi!“ In zbrali so se možje, ta je vzel sekiro, oni plenkačo, koso, kar je pač imel kdo pri roki.

In razvrstila se je množica, spredaj možje in fantje, Peter med njimi, za njimi pa ženske in otroci z glasnim vriščem. Približali so se Petrovi koči nekdo se je spotaknil ob čuvajnico, drugi ob samokres, oboje je bil vrgel Peter od sebe. — Res je slonela lestva ob oknu, ali v hiši je bilo vse mirno in tiho in temna so bila vsa okna. Ne preblizu bajte se je vstavila hrabra četa in se začela posvetovati.

„Potuhnilo so se.“ je dejal nekdo.

„Da in zdaj čakajo, da jim pridemo blizu in potlej nas bodo,“ je pritrdil modro drugi.

„Pri moji duši, toliko jih ne bo, da bi nas vse požrli. Le pojdimo malo bližje. Ti, Peter, ki imaš revolver, pojdi naprej, in kateri ti pride na pot, pa ga počí. Druge bomo že ugnali,“ je rekel visok fant.

Pozorno so se približevali hiši, kar se okno nad lestvo odpre, prikazala se je glava, z lepimi lasmi okrašena, kos bele srajce se je zablestel v temnem okviru.

„Kaj pa je, ljudje božji?“ je vprašala Tončka z glasom, ki ni bil popolnoma čist: malo jokav je bil ali pa morda hripav od zaspanosti. Ali ta glas je čudovito učinkoval na zbrano ljudstvo: vse je postalo korajžnejše.

„Kaj pa čakate vsi tukaj?“ je zopet vprašala Tončka: „ali je kje ogenj?“

„Pri tebi je bil menda ogenj,“ se je oglasil nekdo.

„Tatovi so bili pri tebi, tatovi,“ se je oglasil drugi:

„Da, Bog ve, če ni še zdaj kakšen,“ je dejal oni visoki fant s pomenljivim povdarkom, da se je cela množica zasmejala.

„U, grdoba ti grda!“ se je vježila Tončka in zaloputnila okno, da so zažvenketale šipe. Zopet je bilo za nekaj časa vse tiho.

„Hm, kaj čemo zdaj?“ je končno vprašal nekdo.

„Pa res, ti, Peter, povej — Ja, kje pa je Peter?“ Ali Petra ni bilo, vsaj zunaj ne. Znotraj je bilo pač slišati precej glasen razgovor, razločil se je glas Petrov in Tončkin, razumeti pa ni bilo mogoče ničesar.

Nekaj časa so se jezili ljudje okoli Petrove kočice, potem pa so se domislili, da je hladno in da bi se prav prilegla še kakšna urica spanja.

*

Kopačev Janez je bil bolan. Že precej časa je ležal in nobenega ni pustil k sebi, razun očeta in matere, ki mu je morala streči. Ljudje so namigavali to in ono, oče Kopač je godrnjal in klel, mati je jokala in prigovarjala temu in onemu, ali noben se ni hotel udati. Stari je trdil venomer, da Petrove deklinine ne mara, pa ne mara v svojo hišo, Janez pa, da Tončko ali nobene.

„Če bi že bil skoro vstreljen zaradi nje, pa jo zdaj tudi hočem imeti. Če pa ne pustite, pa odidem v Ameriko in Tončko vzamem s seboj.“

Tako je rekel Janez nekega dne in to je pomagalo v zvezi z materimi solzami bolj, kakor je Janez sam mislil. Že prej se je bil namenil čez morje, ali vedno se je dal očetu zadržati, zdaj pa se je začel za to prav resno pripravljati. Roka, ki jo je bila obrsnila Petrova kroglija, se je končno prav hitro zacelila in Janez je začel spravljati svoje stvari v velik kovčeg.

„Ali res greš?“ ga je vprašala mati ohjokana, ko je urejeval svoje reči.

„Grem, mati, ne pomaga nič,“ je odgovoril Janez. „Še par dni, pa odidem.“

In mati je odšla in je poiskala starega.

„Pa mu jo pusti in mu jo pusti,“ mu je prigovarjala mati. Stari pa je samo nevoljno zagodrnjal in se ni dal pregovoriti.

„Kaj pa imaš od tega, če ti odide v Ameriko? Samo enega imava, pa — — —“

„Naj še tega vrag vzame!“ se je razsrdil oče in se je obrnil v stran. Ostal je trd navidezno, toda kakor je hodil okoli mrk in potrft, se mu je poznalo, da mu gre stvar vendar malo za nohte . . .

Lepa nedelja je bila takrat, polna solčnih žarkov. V gostilni „pri litrčku“ so pili fantje odhodnico, najbogatejši fant cele vasi se je odpravljal v Ameriko. Liter za litrom je romal na mizo, vmes pa so pele harmonike in fantje so plesali in dekleta, da se je kadilo. A Kopačev Janez ni plesal. — Tako je počasi minevalo popoldne in dan se je nagibal k večeru.

Takrat je pridrdral pred gostilno voz, Janezova prtljaga je bila na njem. Tedaj se je vzdignil Janez:

„Torej, fantje, pa adijo!“

In trčili so še enkrat za srečno pot, Janez je vstal izza mize. Tedaj pa je vstopila njegova mati, precej mirna je bila in ne tako razburjena, kakor bi si kdo mislil, jokala pa sploh več ni.

„Ali se ne greš še od očeta posloviti, Janez?“

„Grem,“ je odgovoril Janez in odšel.

Fantje so ga čakali, pa jako, jako dolgo ga ni bilo. Voznik je končno razpregel, se že skoro napil, pa Janeza še vedno ni bilo. Slednjič, čez debeli dve uri se je vrnil, pa ne sam: Tončka se je smehljala ob njegovi strani, za njima pa je prilezel čuvaj Peter, še malo bolj star, odkar ga nismo videli.

Zapele so harmonike, Janez se je zavrteel s Tončko, fantje so za hip utihnil, Peter pa je z zadovoljnim smehljajem udarjal takt s praznim — samokresom.

ŠT. V.:

V MRAKU.

Preko polja v družbi fantov
vrsta gre deklet.
Mladi jim rde obrazi,
kakor makov cvet.

Glasi krepki, glasi mladi
v tihi mrak zvene.
Pesem pojejo veselo,
v nji mladost slove.

Sameat prislušknjem pesmi
pa mi je hudo.
Kje so leta, kje so leta,
ko sem pel tako?

Ni jih, ni jih! Šla so leta,
z leti šla mladost;
mesto nje sta legli v dušo
mi bolest, bridkost.

LEO N. TOLSTOJ:

KDO JE PRVI ŽGANJE PEKEL.

Ubog kmet se je peljal brez zajutrka na njivo, samo kos suhega kruha si je vzel s seboj. Ko je prišel na njivo je slekel suknjo in jo položil pod grm, pod suknjo je spravil kruh. Čez nekaj časa je postalo njegovo kljuse trudno in tudi kmet je začutil lakoto. Razpregel je, pustil konja pasti se na meji, sam pa je šel k grmu, da bi pojedel svoj kos kruha namesto obeda. Ko vzdigne suknjo vidi, da ni kruha. Išče, išče, obrača suknjo na vse strani, stresa jo in ogleduje — ali kruha nikjer. Kmet se je jako začudil. Čudna reč! Nikogar ni videl in vendar mu je nekdo vkradel kruh.

Bil pa je sam vrag, ki je vzel kruh med tem, ko je kmet oral. Zdaj je za grmovjem skrit poslušal, kako se bo kmet jezil in njega, vraga, klical. Kmetu je bilo sicer žal, da je bil okraden, vendar se je nekako potolažil. Nu, si je mislil, od lakote še ne bom umrl; tisti, ki je kruh vzel, ga je bil gotovo še bolj potreben — naj ga je na zdravje!

In kmet je šel k studencu, napil se je vode do sita, odpočil si je, vjel konja, zapregel in začel zopet orati.

Vrag je bil presenečen, da ni mogel zapeljati kmeta v greh. Odkuril jo je v peklo in se je zglasil pri kralju vseh vragov. Povedal mu je, kako je vzel kmetu kruh in kako je kmet, namesto da bi se jezil, rekel: na zdravje!

Gospodar vseh vragov se je strašno razhudil.

„Če nisi premagal kmeta,“ je kričal, „si sam kriv: neumno si začel. Na, ta bi bila lepa, če bi kmetje in njihove žene začeli take-le navade — nam bi se slaba godila. Zelo huda stvar, povem ti. Ne morem pustiti kar tako. Pojdi, pa si zasluži kmetov kruh. In če ga v treh letih ne zmagáš, te bom okopal v blagoslovljeni vodi!“

Pred blagoslovljeno vodo pa je imel vrag velik strah: tekel je tako hitro kakor je mogel zopet nazaj na zemljo in je gruntal, kako bi speljal kmeta. Mislil je in mislil — in zmisli jo je. Prelevil se je v človeka in je šel služiti kmetu za hlapca. In učil je kmeta naj posije žito na močvirje. Leto je bilo suho, pri sosedih je vse sežgalo solnce, pri našem ubogemu kmetu pa je raslo žito visoko in gosto in klasovi so bili težki. Celó zimo se je hranil kmet in še mu je ostalo mnogo žita. Drugo leto je rekel hlapec kmetu posejati žito na hrib. In ker je celo leto deževalo je drugim vse segnilo, kmetu pa je pšenica po hribih imenitno zorela. Toliko je pridelal, da sam ni vedel, kaj bi počel z obiljem.

In hlapec je naučil kmeta žgati žganje iz žita. Kmet je žgal žganje, pil sam in je dal tudi drugim piti.

Vrag je šel k zapovedniku pekla in se je pohvalil, da je tisti kos kruha dobro zaslužil.

Z lastnimi očmi se je hotel prepričati kralj vragov. Šel je kmetu in vidi: povabil je kmet najbogatejše vaščane in jih gosti z žganjem; kmetica sama naliva v kozarce. Ko je nalivala, je sunila z rokavom čašo in žganje se je prelilo. Hudo se je razjezil kmet in je zmerjal ženo.

„Vražja nerodnica in norica!“ je tulil. „Kaj so pomije, da ti vražja baba, razlivaš to pijačo po tleh?“

Vrag je dregnil svojega zapovednika s komolcem.

„Ali si slišal,“ je šepetal, „zdaj ne pravi več: na zdravje.“

Kmet je še vedno zmerjal in je zdaj sam točil gostom. Od dela je prišel ubog delavec, ki ni bil povabljen. Pozdravil je, sel je. In vidi: kmetje pijejo žganje. Tudi on bi rad pil par kapljic, zakaj truden je jako. Sedi in sedi in sline se mu zbirajo v ustih. Ali kmet namesto, da bi mu ponudil požirek, mrmra v brado: menda ne bom zalagal cel svet z žganjem.

Tudi to se je dopadlo gospodarju vseh vragov. Mali vrag pa se zopet hvali:

„Počakaj še malo, še lepše bo.“

Gostje so pili in gospodar je pil. Laskali so eden drugemu, hvalisali so se, kakor maslo tako gladke so jim bile besede. Poglavar vragov posluša, muza se in šepeče svojemu slugi.

„Kadar jih bo storila pijača zvite in pretkane, kakor lisjake, da se bodo med seboj goljufali, jih bova lahko dobila v svoje roke.“

„O le počakaj,“ je odgovoril manjši vrag, da popijejo drugi kozarec. Kakor lisjaki se lisajo eden okoli drugega in sami ne vedo, kako bi se zvito speljali na led. Ali videl boš, kmalu bodo divji, kakor volkovi.

Kmetje pijejo drugi kozarec in njihovi pogovori postajajo glasnejši in surovejši. Namesto medenih besed, padajo psovke in zmerjanje, pretep se začne, bijejo se po obrazu do krvi. Tudi gostitelj se vmeša ali vsi planejo nanj in ga nabijejo.

Poglarar pekla gleda to z dopadanjem in zadovoljstvom. „Dobro, zelo dobro!“ hvali svojega slugo.

„Čakaj,“ pravi manjši vrag, „še boljše bo. Naj le popijejo tretji kozarec. Siloviti so zdaj, ko volkovi ali kmalu bodo nemarni kakor svinje.“

In kmetje pijejo tretjo čašo. Čisto onemogli so že, brbljajo, stokajo, krulijo — in niti opazijo ne, da jih nihče ne posluša. In zdaj odhajajo gostje domu — posamezno — po dva — po tri: vsi padajo po cesti in v jarke. Kmet jih hoče spremiti, gre z njimi ven — in pade z obrazom doli, v lužo in leži zdaj tam v blatu in kruli, kakor divja svinja.

To se je poglarvarju vragov še bolj dopadlo.

„Nu,“ je rekel, „dobro pijačo si si izmislil, dobro si odslužil svoj kos kruha. Povej, kako si pripravil to pijačo? Najprej si menda vzel kri od lisice — kmetje so bili najprej zviti, ko lisjaki; potem si pridjal volčje krvi: silovitost in zloba se je zbudila v njih, kakor v volkovih; nazadnje si primešal če svinjske krvi: postali so, kakor svinje.“

„Ne,“ je razlagal vragov sluga, „nič nisem mešal. Nič nisem storil, samo za to sem se pobrigal, da je žito obrodilo bolj, kakor je bilo treba. Nekaj živalske krvi je bilo vedno v človeku — samo dokler ima malo za jesti se ne pokaže: niti zadnjega kosa kruha mu ni žal. Izobilje je, ki ga prevzame: takoj začne premišlevati, kako bi se bolje kratkočasil. Naučil sem ga delati in piti žganje. In kakor hitro je nažgal iz božjega blagoslova žgano pijačo, se je vzdignila v njemu lisičja, volčja in prašičja kri. Kadar koli bo zdaj pil žganje, vselej bo postal brez pameti in brez dostojanstva, kakor živinče.“

Poglarar pekla je pohvalil vraga in ga je obsul s častmi in priznanji.

ŠTEFAN POLJANEC:

JUTRO

Pred konji deli se mrak jutranji,
veselo poka postiljon —
devojka, jaz mislim, mislim nate,
ovit od ljubezenskih, rožnatih spon.

Hitijo topole mimo in grmi
obrača se širo, cvetoče polje —
na drugo stran k tebi v drhtečem nemiru
hite mi vse želje, oči koprne.

Ah, tam! . . . Že se béli domovje tvoje,
ob njem budi vrt se iz jutranjih sanj . . .
Ah, tam . . . Tam si ti, kraljica ljubezni,
obdana od rož, nad, pričakovanj . . .

JANKO GROSEK:

FANTEK SPI.

Nista bila lepa, ne bogata in tudi ne Bog ve kako bistrournna —
drvarski chlapec Jože in dekla Bezika, a bila sta zdrava,
pridna in delavna človeka. On ni jmel nič, ona ni imela
nič, oba pa sta bila zdravega mišljenjá in zrla sta zaupno, brez
pretežkih skrbi v svet, brez da bi vprašala: kaj bode jutri, kaj
bodeva jedla, kaj bodeva pila ali s čim se bodeva oblačila?
Ljubila sta se, ljubila se srčno in vzela sta se.

Vaški župnik jú je poročil, dasi so vašcanje majali z gla-
vami, ter dejali: „Taka zveza! On revež, ona uboga; saj nimata
nič! Nič pod palcem in nič v žepu — še strehe nimata siro-
maka.

Vendar zaradi teh pripomb nista ostala bez strehe, vzela
sta v najem kočo tam pod goro.

Jože je pridno hodil v drva in Rezika je delala od zore do
mraka na polju vaških kmetov. Štedila sta, niti krajcarja nista
izdala nepotrebno.

Jože je delal vedno pridno, a še marljivejši je postal, odkar
mu je podarila ljubljena žena zalega, zdravega kričaća — prvo-
rojenca Jožeta.

Še pred porodom kupila sta Jože in Rezika majhno celino
na hribčku nad vasjo in na njej gibljejo se sedaj tesarji in mi-
zarji. Vrh napol izdelane hišice štrli okinčana smrečka, v dokaz,
da bode stavba skoraj izgotovljena.

To je bilo zopet govoričenja na vasi pred cerkvijo, ko so
prinesle babica in botra mladega Jožeta h krstu.

„Glej, glej!“ šepetale so vaščanke med sako, „komaj je preteklo leto, kar sta se vzela in že imata dediča za hišico tam na hribčku, ki bo kmalu gotova.“

„Saj res! Lej, lej smrečka je že na strehi, le krovca še manjka — — — pridna in varčna sta, in srečna sta, no, saj jima tudi privoščimo.“ „Da, da, sedaj bodeta vsaj vedela, zakaj in za koga delata,“ tako in enako so razpravljale vaške ženice o Jožetu in Reziki.

In Jože je delal z podvojeno močjo. Skrbeti mu ni bilo le za sé in za ženo — družina se mu je za eno osebo pomnožila.

Zaradi dojenca mu sicer ni bilo treba že zdaj napenjati moči, a želel mu je preskrbeti za bodočnost, da ne bodo rekli kedaj ljudje, kakor ob njegovej poroki: on revež, ona uboga — še strehe nimata siromaka! Če le Bog ne pošlje nesreče, pa bode imel streho moj Jože in naj vzame, ko dorase revno ali premožno dekle — mislil je in delal.

Negov odpočitek bil je le pri obedu; tedaj se je mirno radoval rodbinski sreči.

*

Danes je deček že v četrtem letu.

Celi predpoldan je tekal igraje po dvorišču novega domovja — na hribčku nad vasjo — dokler ni upehal in na materinem krilu ob pogrjnjeni, za obed pripravljeni mizi sladko zaspal.

„Halaho—o!“ zakličie Jože, ko vstopi, vrnivši se od dela v malo izbo k obedu.

„Tiho — tiho! Fantek spi!“ dé poluglasno Rezika in zré z materinsko radostjo na obraz spečega otroka.

Veselo, nemo izpraznuje Jože juho iz velike sklede in vselej, ko poseže z žlico vanjo, pogleda krepkega fantiča, kateri spi z rudečimi lici, enakomerno dihajoč zkozi, na smeh malo odprta ustna na krilu, radosti in sreče smehljajoče matere; brez da bi slutil, da je pravzaprav on vir sreče roditeljev.

Zares srečna družina!

Sreča se nahaja v kočah kakor v palačah, povsod kjer le bivajo ljubeči, rahločutni ljudje.

IRAN TRATNIK:

V NOVI DOM...

Škoda fanta“; mimoidoči, ki so zamrmrali ti besedi, so se ozrli v mladeniča, ki je motovilil prek ceste.

„Ugonobilo ga bo, dan na dan ta nesrečni geruž“, je zavzdihnila množica in prešla v pogovoru na svoj dnevni red. V meni pa se je natihem zbudilo sočutje: mladenič v najlepšem

cvetu svojih let, kako, zakaj izrekajo nad teboj tako žalostno obsodbo: „ugonobilo ga bo.“ Pravijo: „kadar te vidijo proti domu, imaš težke noge, zmešano hojo, glava ti omahuje k prsom in z rokami ne veš kam. Ob poznih urah prihajaš tak domu, oči so ti kalne od opojnosti, da ne moreš zapaziti v materinih očeh solze, ki peče in mori ubogo srce . . .

Cene je stanoval s svojo materjo, vdovo v eni izmed rudarskih hiš, kjer ima toliko in toliko družin svoja skromna stanovanja.

Nasproti Cenetove sobe je stanovala Omejčeva družina. Sprva, ko se je Cene naselil v to veliko hišo, ni zahajal k Omejcu. Svarila ga je skrbna mati: „Cene, ne hodi, boš začel pijančevati, mož pije geruž, tudi žena mu pomaga. Ubogaj me!“

Ali Cene je kmalu pozabil te besede. Tupatam je prihajal z Omejcem s šihta; ta ga je povabil: „Pokaži se vendar, popoldne pridi, kaj bi se le matere tiščal.“

Cene je prišel prvič, drugič in jel je zahajati večinoma dan za dnev . . . Prvič je pri Omejcu okusil slast geruža, sprjaznil se je ž njim in mu ostal zvest prijatelj. Ob poznih urah je prihajal spat na vso žalost in jezo svoje užaljene matere, ki se je bala zanj, da bi ga ne odslovili od dela, ker je že jel zamujati šihte. Tudi gospodje so mu že namigavali, naj se pazi.

Prišlo pa je nenadoma in resna novica je razburila tisto veliko hišo. Vrata in okna stanovanj so bila odprta, oči in ušesa pripravljena, da bodo videle in slišala, kako se bo izteklo pri Omejcu.

Pod noč je prišel Cene z dela. Pred hišo ga je ustavil prijatelj:

„Ali že veš . . . novico . . . ?“ ga je tihoma vprašal in mimogrede obrnil pogled na okna Omejčevega stanovanja. Strastno, z nemirom in skrbjo v srcu je vprašal Cene:

„Govori, kaj je“ . . .

„Omejca so dali, kasiran je.“

Kakor je bil Cene trd in surov, kadar je bil pijan, nasprotno je v treznosti bila njegova duša mehka, razmišljajoča . . . Ko da je njega samega zadela ta nesreča, jo je globoko začutil v sebi, poleg nje mu je vstalo še nekaj gorjega, očitanje: skupno sva pila z Omejcem, skupno sva zamujala šihte, kriv je bil včasih on, često tudi jaz.“

Slabost se ga je polotila, skoro ni upal prestopiti hišnega praga. Ljudje so gledali skozi številna okna, Cene ni upal dvigniti pogleda, zamislil se je, v sebi je iskal besede, ki bo ž njimi ogovoril Omejčeve; pripravil se je, da mu bo mati z vso ljubeznijo a obenem z gorjupo skrbjo očitala to in ono . . .

Veliko nesrečo, ki je zadela Omejčevo družino, je hipno začutil v svojih čustvih: napol je stradala dozdej — odslej ne bo več grižljaja; kje naj vzamejo . . . Iz rudarske hiše se mora izseliti, a kje naj dobi tak revež stanovanje pri današnji draginji.“

Prepletale so se v Cenetu misli vsevprek in truden, izmučen je postal od njih . . . . . Tiho, po prstih je šel po stopnicah in najraje bi kakor senca mignil prek Omejčevega stanovanja v svojo sobo. A v tem hipu so se odprla vrata, iz sobe je zarobanila kletev, zelo surova kletev. Omejec že spet pijan in danes . . . . Prestašen krič in plač je prihitel iz sobe, udarci so odmevali. . . Pred Cenetu je planila tisti tremutek Omejčeva hči Anka, vsa drhteča, preplašena, oči so ji tonile v solzah, in ves obraz se ji je svetil v njih. S tresočo roko je zavihtela nad Cenetom:

„Tudi ti si kriv.“

Škoraj bi se bil zgrudil pred njo, nesvest samega sebe.

„Anka“, so mu zašepnile ustnice, z roko je vjel njeno desnico, a le za hip, deklica je zbežala po stopnicah in med plakanjem klicala: „pomagajte, oče bo mater, ubiti jo hoče.“

Cene je stopil v svoji sobo, pri mizi je sedela mati, zdrznila se je ob njegovem vstopu in dobro je opazil, da je po njenem velem licu zdrknila solza. Čemu pa mati joče . . . Eh ženske in njih mehka srca! Vendar ni imel Cene moči, da bi jo vprašal. Materina solza mu je nocoj pala v srce in ga opojila z vso svojo grenkostjo in boleščjo.

„Na peči imaš večerjo.“

„Nisem lačen.“

Cene je pogledal mater, a ona je klekljala dalje.

Kar je še imel moči, je iskal Cene besedi, da bi začel pogovor, pa ni jih našel, ni vedel kam . . . . . In nič ni bilo, kakor ponavadi, ko je prihajal z dela, ni se umil, ne preoblekel svojih šihtnih cunj, ni sedel za mizo k večerji. Nekaj časa je slonel na stolu, stopil dva, tri korake po sobi, obstal, sedel na skrinjo k peči, naslonil glavo na dlani. Zopet vstal, razmahnil roke; vse to je delal v svoji razburjenosti. Slednjič je legel na posteljo, se obrnil v steno, rad bi zatisnil oči in prespal to čudno razburjenost, da bi mu odnehala ta splošna onemoglost. Posebne vrste razpoloženje se ga je prijelo, boleštna domišljija mu je trenotno kazala slike in jih menjavala pa jih zopet ponavljala . . . “

Pred njim stoji Anka, še vedno kakor tisti nesrečni hip: vsa drhteča, preplašena, oči ji tonejo v solzah in ves obraz se ji sveti v njih. S tresočo roko zavihti nad Cenetom in ponovi:

„Tudi ti si kriv.“

Bolešno je zdihnil Cene, strah se ga je polaščal, začutil je vročino, ki mu sili v glavo. Obrnil se je od stene. Zagleda mater, sedi pri mizi mirno, nepremično, z zaprtimi očmi, klekeljni so ji obstali v levi roki, z desnico si je podprla nagubano čelo, razorano od težkih misli, ki ji napravljajo težke ure.

„Bogve, če je šel Cene danes na šiht, morda pije kje . . . ali naj ga grem iskat po mestu na vso svojo sramoto in žalost . . . .

Odbežite vendar te nesrečne misli! Ali je mogoče: nekdo

je prihitel z novico, z enako strašno kakor k Omejčevim; tudi Cene je kasiran, ob delo je.

Silno je butnil Cene s postelje, njegov pridušen stok se je strnil v tistem hipu z vzdihom matere: kaj vendar mislim.

„Mati čudne, težke sanje me mučijo.“ Ali je bil kdo sedaj v hiši, ali se niso ravnokar odprla in zaprla vrata sobe?“

„Same sanje“, mu je odvrnila mati in kakor bi se bila zopet vzdramila; vnovič je jela klekljati.

Kakor v prijetno zavetje, je prisedel sin k materi in brez besede, topo, je zrl v njen obraz . . . .

* * *

Tisto noč je Cene zbolel. Slednji dan je prihajal k njemu rudniški zdravnik. Vestno mu je pisal zdravila, in ko se je Cenetu obračalo vedno na bolje, ni hranil besedi; marsiktero grenko je povžil bolnik.

„Pazite se vendar in ne pijte drugič več te nesrečne pijače! Čakala bi vas sicer še vse hujša nesreča, iz katere bi vas pa ne mogel rešiti več. Z Bogom!“

Zdravnik se je poslovil. Cene je legel nazaj v posteljo, ne več radi bolezn, ampak pokojno, obrnjen v zid, je razmišljal, kar je čustvoval v srcu; bila so to silno lepa čustva: hvaležnost in ljubezen. Kako bi mogel pokazati zdravniku, kako mu je hvaležen za njegovo preskrbno delo usmiljenja.

Kakor po temni, mrzli noči zasije z vso lepoto in toploto sveže pomladansko solnce, je izginila iz Cenetove duše hladnost in so posvetili vanjo čisti, topli žarki in jo napolnili . . .

Z vso radostjo hoče pokazati materi svojo prerajeno dušo in če je mogoče, naj ji izvabi v oko solzo veselja. V skrbeh in strahu je prečula ob njegovi postelji dolge noči, ob slabo brleči leščerbi je klekljala, da je mogla prislužiti toliko, da je pripravila njemu boljšo hrano. — O zlata mati, kako pozno sem spoznal vrednost Tvoje solze . . . .

Vse drugačno je bilo sedaj občevanje med sinom in materjo. Zadnje dneve svoje bolezn je Cene vstajal, hodil po izbi in zdaj pazdaj sedel k materi, da sta se pogovorjala, z vso ljubeznjivostjo. Ko se je čutil že dovolj močnega, je jel povpraševati po Omejčevih.

Zelo slabo jim je. Nesreča ni poboljšala niti njega niti njo. Pijeta in pretepata se, kletev jima je mesto molitve. Celu hišo pohujšujeta. Ona proda, kar kdo kupi, magari drva naloži v predpasnik in jih nese prodat, iz trgovine prinese mesto moke špirit. — No sicer se morajo pa v kratkem izseliti, jih že preganjajo.“

Z nemirom je poslušal Cene in ne da bi skušal potolažiti ga, je vprašal strastno:

„In Anka . . . ?“

Mati se je ozrla vanj in nekoliko pomislila . . . : „Reva trpi. Noč in dan mora klekljati in vse ji požereta onadva. Kadar ji je le prehudo, uide k prijateljici Marinki. Pripravlja se pa, da bo šla služiti. . . .“

Brezmiselno navidez je ponovil Cene zadnjo materino besedo : „služit . . . .“ Vendar so se mu v srcu vrstile misli, slika tistega težkega večera ni obledela v njem, nanovo se je pomladila in žnjo vred je vstalo v njegovem srcu sočutje: še vedno trpi Anka, morda še vse huje kakor tisti večer; a jaz sokrivec nje nesreče, sem ozdravljen . . . .

„Mati, ali bi poklicali Anko, naj pride kedaj sem, povabite jo v vas . . . .“

Sicer začudeno se je ozrla mati v sina, ni čuda; saj ni vedela in ne slutila o njegovih čustvih; vendar da ustreže sinu: „Lahko ji rečem, tja ne grem, ali dobila jo bom zunaj v veži ali na stopnicah . . . .“

Mnogo lepih misli je zbral okrog Anke, oziral se je pogosto k vratom, kdaj se bodo odprla: „Skrbno je iskal v sebi najtoplejših besedi, da jo bo pozdravil ž njimi, kadar pride . . . . . V hrepenenju jo je čakal. Morda pa ne mara priti, je ne bo . . .

Pod večer se je Cene zbudil iz kratkega spanja, nemara ga je bilo vendar zbudilo prtajeno govorjenje. Mati in Anka sta sedeli pri mizi in klekljali . . . .

„Ta je lepa, Cene, ti spiš, mene pa vabiš v vas“ ga je podražila Anka, ko je vstajal s skrinje, kamor je bil legel tako iz navade, ko je prihajal s šihta.

„Nisem te mogel pričakati, pa sem legel in zadremal.“

Stopil je k mizi, podal Anki v pozdrav desnico, pri tem je opazil, da so njeni prsti obodeni, boleči. V mislih so mu bile materine besede: reva trpi, noč in dan mora klekljati. Zasmilila se mu je vnovič in tem globlje. Sedel je njej nasproti. Govoriti se mu ni dalo; opazoval je deklico. Sicer ko je zahajal k Omejčevim, se ni dosti menil za njo, tudi ni bila v sobi, ko sta on in Omejec pijančevala, vendar je takoj na hip spoznal, kako močno je upadla ta čas v teh treh tednih.

Rad bi Cene govoril ž njo, čuti v sebi, da ji ima povedati zelo mnogo, pa ne najde besed, da bi napeljal pogovor. Ali naj ji reče, da je tudi ona videti bolna; ne, ne, bi jo ožalostil. In vrnil se je Cene k svojim mislim, iz katerih je že natihem vstajala in se vedno natančneje slikala želja, pripravljena za Anko.

Ves je bil obdan od misli, da je le včasih posegel s kako besedo v pogovor med Anko in materjo. Pri odhodu je stopil k Anki: „Daj no, le še pridi kaj, da nama z materjo ne bo dolgočasno . . . .“

Z nasmehom mu je prikimala: „In pozdravi se kaj kmalu!“

Nekaj dni pozneje je že smel okrevajoči bolnik pred hišo. Drevored je tam v bližini in klopce so pod lepo kronastimi kostanji. Tam se je Cene sprehajal, sedel na klop, obrnil se je

proti reki in gledal njene počasne valove. Ob mraku, ko se ni dalo več klekljati in luč prižigati je bilo še prezgodaj, je prihajala po drevoredu tudi Anka. Cene jo je še vedno pričakoval z nemirnim a sladkim hrepenenjem, ker ni ji bil še izdal želje, pripravljene in shranjene na dnu srca le — zanjo.

Šele ob krasnem večeru, ko je lepota narave z močno silo vplivala nanj, je zašepetal Anki besede, ki jih je hranil samo zanjo.

„Drugod si poiščem stanovanja, v kakem lepšem kraju. Anka nisem več tisti. Ne maram več beznic, verjemi. V novi dom pojdeva, daj mi roko, dekle!“

Moral jima je biti lep večer, kajti sreča jima je padala z neba — v srca . . . .

* * *

Kadar so pozneje srečavali ljudje Ceneta in njo, so se vpraševali:

„Ali ni ta tisti Cene? . . . . Kaj pravite, kdo ga je tako spreobrnil, ali mati ali žena.“

„Jako lepo živita; Bog jima daj vso srečo!“

MILAN PUGELJ:

SREČANJE.

Kot luči njene oči gore,
kot luči temnoplamteče,
kot rože njena lica žaré,
kot rože krvavo rdeče!

Mrakovi se spuščajo čez vsemir,
zvonovi zvone iz stolpa. —
Kot splašena srna beži skoz večer,
sledi kavalirjev ji tolpa.

Vse dalje do parka tihotnega
in v srcu hlepenja gnečo
in vagabunda samotnega
in svojo bežečo srečo.

DRAGOTIN BLAŽIČ:

PONOČI.

Vrata so se nalahko zaprla in po veži so odmevali koraki gospe Barbare. Tiho in pusto je bilo zopet v sobi. Gospod Nardin je ljubil tihoto in puščobo; naslonil se je na mizo in nemo zrl v steno, pred njegovimi duševnimi očmi so se pa lepo vrstili dogodki od prvega početka, dokler se niso, kakor vselej, zavozlali v prašanju: „kateri bo gospodar“?

Gospod Nardin je odprl miznico, vzel samokres in ga položil na mizo.

„Bog ve, kaj to pomeni?“ je govoril gospod Nardin polglasno sam s seboj.

„Kakor bi čital iz knjige, se vračajo dogodki in me vznemirjajo; — in čemu me mika samokres?“

Nardin je vzel samokres v roke, se vsedel k peči in kakor sto in stotič, so prišle iste podobe lepo v vrsti in se končale z vprašanjem: „kateri bo?“

Zunaj se je vlegla trda noč. Mrzla burja je pihala sem od kraških gora in trkala na okno. Nardin se je preplašil klicev burje, vstal in spravil samokres v miznico. Z lahkimi koraki, da nebi prebudil gospe Barbare, je hodil po sobi gor in dol. Njegova duša, ki je ljubila puščobo in tihoto, je bila vesela; in čemu ne? saj je bila skušnjava zopet premagana in spomini so se za hip omeglili. Zopet je potrkala burja močnejše na okno in Nardin se je zdrznil. Za hip je zazrl na zidu senco svoje velike plešaste glave, ki je bila prav čudna in občutki prestanega trpljenja so se povrnili, a z njimi tudi dogodki, sicer neljubi, ki pa bodo opravičili konec.

Vsedel se je k mizi in počasi odpiral list za listom iz knjige svojega življenja ter zrl v polsnu podobe . . .

Mlad se je oženil Jernej Nardin, ni mu bilo niti petindvajset let. Njegovo posestvo je bilo veliko in lepoležno. Tja do morja, ga ni bilo kmeta, ki bi imel večje posestvo kot on; a oče mu je razun kmetije zapustil tudi ogromno dolga. Na obširnem posestvu je ni bilo pedi zemlje, ki nebi bila zadolžena: le en pritisk in Nardin bi bil berač.

Po poroki pa se je vse to izpremenilo. Nardin je z lepo, mlado ženko, ki jo je zasnubil v Trstu, dobil tudi kup tisočakov, in dolgovi so bili poplačani. Vaščani so mestno njegovo ženo spoštljivo pozdravljali in zavidali Nardina za njegovo dobro kupčijo. Nardin pa ni bil več Jernej, marveč: gospod Nardin, kajti zamlja je bila čista in tisočaki še v hranilnici. Premoženje se mu je množilo in blagostanje je raslo — tako so vsaj govorili ljudje.

Šest mesecev po poroki je gospa Helena povila sinka, in ker so ga krstili na očetovo ime, ni nikdo dvomil, da je Nardin njegov pravi oče.

Tedaj pa se je prebudil Nardin iz veselega sna, v katerega so ga uspavali poplačani dolgovi in zapeljivi tisočaki. Helenin oče mu je sicer priznal hčerin greh, obljubil poplačati dolgove in rešiti kmetijo, a vse pravice do premoženja naj bi imela njegova hči. V Nardinu je premagala ljubezen do ohranitve podedovanega premoženja, in odpustil je svoji bodoči ženi že vnaprej greh.

Ko pa je bil mali Jernej dva mcseca star, je bil on postavni gospodar ogromnega Nardinovega premoženja: Helena, Nardinova žena se je poslužila od očeta ji danih pravic. Tedaj se je pa tudi zgodilo, da se je naselila v Nardinovo dušo tihota in puščoba in

srd prestanega zasmehovanja ga ni zapustil več: Gospa Helena je ostala z malim Jernejem v prvem nadstropju, kjer je vsak večer trdno zaklenila vrata, gospod Nardin pa je samoval v pritličju.

Spregledal je in uvidel, da so ga varale nade, ko je bral o mladi deklici z ogromnimi tisočaki v časniškem oglasilu. Nade o rešenem premoženju in pridobljenih tisočakih so se utopile v tihem zasmehu gospe Helene.

Dolgi in pusti so bili večeri v majhni sobici, kjer je bival Nardin. On je vzljubil puščobo, ni pa ljubil predbacivanj, ki so mu jih govorile bodisi gole stene. Čim bolj je spoznaval nesrečo, tem bolj mu je raslo sovraštvo in maščevalnost. Dolge večere je presedel pri peči in poslušal, kako buta burja ob okna. Gori nad njim je stanovala Helena in se razgovarjala včasih pozno v noč z malim Jernejem, ki pa je postajal vedno večji. Nardin je prisluškoval, a navadno je burja ubila glasove ob oknih in slišalo se je samo kakor smeh. Nardin je vskipel in že prvič je v njem dozorel sklep . . .

Ko je bilo Jernejčku deset let, je bil Jernej že starec. Glava se mu je od pritajenih muk ogulila in nenavadno povečala. Velike gube so mu šle od ust do ušes in križale visoko čelo. Vaščani so se včasih vpraševali, kaj je gospodu Nardinu, da mu kloni uže plešasta glava in mu žalostne gube obkrožavajo blede lice. Premoženje se mu veča in sin mu postaja junak: čemu je potr? so vpraševali.

Nardin pa si je prigovarjal, da se mu je zacelila rana in da bo pozabil nesrečo. Kadar pa je stal v noči sredi sobe in je videl na steni senco svoje velike plešaste glave, ki je bila prav čudna, se mu je zazdelo, da vidi na ustnicah gospe Helene posmeh in jo sliši, kazoč na malega Jarneja govoriti: ta bo gospodar, da! — Tedaj vselej se mu je zdelo, da se rana veča in da nesreča ne bo nikdar pozabljena, dokler jo njen zasmeh vedno znova seka. In oni sklep, ki se ga je oprijel prvič, je v njem dozorel.

Gospo Heleno so nekega jutra našli mrtvo s prestreljeno glavo v njeni sobi. Malemu Jerneju je bilo tedaj petnajst let. Slučaj je bil prežalosten, da bi se na vasi javno govorilo o tem.

Vaščani so pomilovali Nardina, ki je hodil sedaj še bolj žalosten in neutolažen okoli. „Ostal mu je vsaj trden sin; bog ga obvari takih misli, kot jih je imela mati,“ so govoriti.

Nardin pa je skušal postati res pravi oče malemu Jerneju. Hotel ga je ljubiti, negovati in vzgojiti. A vselej, kadar sta sedela sama v sobi in je pogledal Nardin malemu Jerneju v oči, se mu je zdelo, da se mu smeje iz oči pravi dečkov oče in da govori iz njega mati njegova. „Ta bo gospodar pri Nardinu?“ si je govoril gospod Nardin, jezno zapodil Jernejčka spat, sam pa se je utopil v morju nesreč in dušnih bolečin.

Mladi Jernej Nardin je zrastel v mladeniča, tihega in negotovega, kakor je bila negotova vzgoja. Zvedel je, da je on go-

spodar pri Nardinu, a nikdar ni poprašal očeta po vzroku. Znana mu je bila smrt matere, a tudi nikogar ni vprašal za razjasenje.

Oče je gospodaril, on pa pomagal in slušal.

„Pretih in presamsvoj je fant,“ so govorili kmetje, „da nebi posnemal nesrečne matere!“

Ko pa je dopolnil mladi Jernej Nardin dvajset let, je pripeljal njegov oče mlado ženo na dom. Doma je bila iz vasi, ime ji je bilo Barbara in ker je prišla k najboljšemu in najbogatejšemu kmetu, so ji rekli gospa Barbara.

Gospa Barbara je ljubila svojega soproga. Gospod Nardin je ob ljubezni svoje žene pozabil nesrečo in zasmehovanje, ki ga je spremljalo skoro pol življenja in bil nekaj časa srečen.

Mladi Jernej se za svojega očeta, in mačeho, ni dosti brigal. Tam za kraškimi gorami je zahajalo solnce, s hriba za vasjo se je videlo morje obsevano od zahajajočega solнца in tam ob morju je bilo mesto, veliko in lepo: tja ga je mikalo, odkoder je prišla mati . . .

Gospod Nardin pa je bil srečen! Pozabil je na Heleno, na greh in Jerneja. Ugasnil je ogenj sovraštva v njegovem srcu in na stara leta je goreče vzljubil. Izginile so gube iz obraza in mladostna rdečica se je vrnila. Drugo leto srečnega življenja se je začelo in nekega dne je gospa Barbara javila svojemu možu vesel pojav v njiju družinskem življenju.

Gospod Nardin se je oveselil in prvi njegov vzklik je bil: o, da bi bil sin! Tedaj pa se je tudi zgodilo, da je zbežal Nardinov dušni mir in se je povrnilo sovraštvo in z njim želja po maščevanju. Spomnil se je Jerneja, s srdom v srcu nad mater in očeta njegovega, spomnil se je z ljubeznija Barbare in nje vselega pričakovanja in siknil je med zobmi:

„Kateri bo gospodar?“

* * *

Prelistana je bila knjiga življenja lepo po vrsti, podoba za podobo. Kakor živa, je stala Helena v tej knjigi naslikana in se zlobno nasmehovala Nardinu. Kup bankovcev je tiščala v roki in polglasno govorila kazoč na malega Jerneja: „ta bo gospodar, da!“

Nardinu se je od bolesti popačilo lice, naenkrat se je spomnil Barbare in nje veselega pričakovanja in kakor divji je zakričal:

„Ne, nikdar ne!“

Prestrašil se je gospod Nardin svojega glasu, odprl hitro miznico, vzel samokres in odhitel ven.

Zunaj je burja potihnila in mirna noč je počivala v naravi. Tam na zahodu je plavalo kakor bleda svetloba nad morjem in šum velikega mesta je prihajal iz daljave. Mesec je priplaval izza

gora in kakor s srebrom posute odsevajo kamenite kraške gore iz noči.

Po vrtu sem prihaja gospod Nardin. Njegova postava meče dolgo in sključeno senco po zapuščenih gredah in videti je, da ga ta senca plaši, kajti njegov karak je negotov in opotekajoč.

* * *

Drugo jutro je ležal mladi Jerner Nardin s prestreljeno glavo v travi na vrtu. Kmet, ki je prišel mimo in zagledal nesrečnika, je tekel hitro proti hiši, da naznani domačim prežalostno vest; potoma se je pa še vprašal: „Ali nima tam rane, kot jo je imela njegova mati?“

Gospod Nardin pa je stal skrit za zaveso pri oknu in plaho zrl na vrt. Kolena so se mu šibila in velike potne kaplje so mu stopile na čelo.

„Minila je noč, bežite spomini,“ je šepetal.

MARJA:

UČIMO HČERE GOSPODINJSTVA!

Ko se je stališče žensk tako temeljito izpremenilo in ko je bila s silo in skoraj nepripravljena vržena v težki boj za obstanek, se je začela priporočati strokovna izobrazba žensk na vsi črti. Spoznala se je potreba temeljitejšega šolskega poduka, trgovskih in obrtnih kurzov, sploh resna priprava za konkurenčni boj tudi v strokah, ki so bile do tedaj omejene edino na moški spol. Danes je spoznal tudi vsak kolikaj inteligenten slovenski oče, da se morajo hčere „česa naučiti“. In skoraj jo ne bo več družine našega srednjega pa tudi delavskega in kmetskega stanu, ki bi ne imela hčere pri trgovcu za prodajalko, v pisarni za knjigovodkinjo, pri pošti ali v uradih za manipulantkinjo ali pa v šoli za učiteljico. Nihče več ne računa le na to, da se bodo hčere že pomogle, pa če ima tudi spravljenih za nje par stotakov ali tisočakov. Vsak jih da na kakšno učenje, da bodo imele danes ali jutri same svoj kos kruha. Splošno pa se obrt od naših srednjih stanov precej zanemarja. Hčere uradnika ne bi bile rade šivilje, čeprav ena res spretna in marljiva šivilja prav lahko zasluži vsaj dvakrat več, kot na primer učiteljica. Tudi dekleta sama stremijo in tiščijo v takozvane inteligentne poklice. S tem se mora računati, dokler se ne bodo spremenile razmere tako, da bodo tudi drugi poklici že na zunaj bolj v čisljih, kakor danes. Ker je pa konkurenca vsak dan večja in je vedno več učiteljic, komptoaristinj, stenografinj itd. brez mesta

ter so plače namesto boljše skoro slabejše, kakor so bile pred desetimi ali petimi leti, je treba še posebno paziti, da se dekle tako izobrazijo, da se v dobrih in slabih časih zna držati nad vodo.

Strokovna izobrazba je v prvem hipu pri dekletih gospodinjsko izobrazbo potisnila skoraj popolnoma v ozadje. To je bila velika napaka in povsod se že danes trudijo vsi krogi, da se ta pogrška popravi in izkoreni. Na Češkem je že vse polno gospodinjskih šol, po Nemčiji in drugod prirejajo se razni dnevni in večerni kurzi, da se ženstvo, ki je zaposleno v najraznovrstnejših poklicih: delavke, prodajalničarke, komptoaristinke in učiteljice izurijo in naučijo vsega, kar potrebuje ženska ne le kakor gospodinja družine, ampak tudi sama za se. Na Hrvaškem se pripravljajo prav resno naredba, da morajo vse učiteljice predno nastopijo svoja mesta izvršiti tudi enoletni gospodinjski kurz, kjer se učijo; kuhati, šivati, frizirati, delati klobuke — sploh vsega, kar mora ženska danes ali jutri znati in vedeti.

Mislim, da je to prav pametno in vsaka mati naj bi svojo hčer pred ali po strokovni izobrazbi dala učiti takih praktičnih in potrebnih stvari. Tudi za žensko, ki se ne bo nikoli omožila, je jako koristno, če zna malo šivati in kuhati. Plače naših učiteljic so tako majhne, da so komaj za najhujšo vsakdanjo potrebo. Če si hoče kupiti kaj obleke, kakšno knjigo, mora štediti na hrani in stanovanju. Če bi znala vsaka šivati, toliko kolikor je za lastno osebo potrebno, če bi si znala sama narediti kakšno pentljo na klobuk in prišiti par rož, bi prihranila marsikaj krajcar. O počitnicah je časa dovolj za tako delo. Tudi prodajalka, knjigovodkinja, delavka vjame zvečer par minut, da si sešije kakšno bluzo.

Danes, ko je tako težka za denar, tudi uradnik, obrtnik, trgovec, bolji delavec nima rad, če je treba plačati šivilji za vsak otroški predpasnik, za vsako oblekico in za vsak kos perila.

Zadovoljnost družine in vsakega človeka odvisi od zdravja, zdravje pa spet od načina življenja in hrane. Enako žalostno in nespametno je, če žive delavke skoro edino le od kave, kakor če mati hrani otroke s samimi krompirji. Razumna ženska bo znala tudi za par krajcarjev ali desetih napraviti drugim in sebi tečno in zdravo hrano. Človek ne potrebuje niti pišk, niti tört, pač pa mora biti tudi navadna hrana: zelje, fižol, leča, žganci, salata — pripravljena tečno in ukusno. Pravijo, da zna narediti dobra kuharica vsako jed vsaj na petdeset načinov in to je tudi važno.

Zato matere učite hčere gospodinjstva! In dela! Naj nobena taka gospodičnica iz višje deklinke ali iz pripravnice ali iz trgovskega kurza ne misli, da je prijeti za metlo nekaj poniževalnega in sramotnega, da je kuharica, kadar je treba mešati žgance, pregroba za fine bele prste in igla nekaj nedelikatnega, če je treba prišiti na gotovo mesto bratovih hlač prav negospodsko za-

plato. Rajše fina ročna dela v kot, ki so kolikrat samo za napotje in v nadlego.

Mi smo kmetski narod. Očetje in stari očetje naših „najboljših krogov“ so bili kmetje in prav nič vzroka nimamo vihati nos nad kakoršnimkoli vsakdanjim delom. Holandska in Danska ste agrikulturni zemlji ali kmetje so tam bolj izobraženi, kakor marsikak naš gospod. Po dnevi dela na polju, orje, koplje, gnoji, zvečer pa se omije in obleče ter čita po večerji najboljše knjige in časopise in ve prav dobro vse, kar se godi po svetu, o iznajdbah in izumih, o novih pesnikih in učenjakih in o vsakem napredku, ki si ga je priboril človeški duh na kateremkoli polju. Pri nas pa se veže pojem izobrazbe le še preveč na tiste, ki ne delajo z roko. To je po eni strani nadutost, po drugi pa neznanje. In posebno naše hčere bi morali vzgajati brez teh srednjeveških predsodkov.

IVO TROST:

ZAGONETKA.

Vsa vas je bila edina v tem, da mu je odgovorila prav in po pameti. Makovčevo Ivanko je namveč zasnubil Staretov France. Ona mu je pa rekla: „Že sedaj komaj hodiš kakor da si iskoličen v ledjih in eno nogo imaš krajšo od druge. Za nekaj let ti bo treba palice kot pravemu hromcu. Takega križa ne morem in ne maram v zakon. Pa brez zamere.“

Nobena živa duša v vasi ni mogla trditi, da so besede Makovčeve Ivanke neresnične, tudi ni nobeden zinil, da so pikre, trde. Staretov France bi bil sicer lep fant, da bi ga ne kazile nekoliko pohabljenе noge in šepasta hoja. Tudi premlad ni več za ženitev. Nasprotno so pa vsi na glas priznali njegovo marljivost, podjetnost, varičnost, njegovo veselje do življenja v delu in živahnost v družbi.

Makovčeva Ivanka je dobro vedela, da je ljubega lica, mlada in če ne bogata, pa pridna in pripravna. Prav nič se ne straši domačega dela in tudi ne dela na polju. Dote res nima veliko, za to pa pozna maniro, mestno nošo in se ji celo govorica smeje preko belih zobkov bolj meščanska. Zato seveda ni vsak zanjo, ona ne za vsacega. Kako šele Staretov France!

Triintrideset let je bil star, ko se je domislil, da je odveč pod rodno streho. Brat se je namreč oženil in Francetu se je zazdelo, da je najbolše če gre k zidarju Lovrencu in se ž njim pogodi da mu sezida hišo na njegovi njivici, ki mu jo je v oporoki določil oče poleg ceste. Vse se je sukalo po sreči. Niti brat Martin ni preveč mrmral, ko je moral Francetu šteti denar. Ni se hotel

kazati ljudem, da mu je kaj za tiste novčiče njemu, ki je priženil tisočak.

Do jeseni je bila hiša gotova po načrtu, kakor se je France pogodil z zidarjem. Toda ljudje, ki jim je sicer ugajala stavba, so našli kmalu napako. „Premajhno je za dva, prevelika za enega. Dva metra bi bil še potegnili na širjavo, pa bi imel poleg hištrne še čumnato, kjer bi spal lepo z ženko, ki bi mu je bog dal.“ Tako se obsodili ljudje hišo in nje gospodarja.

France zares ni mislil spomladi, ko se je z mojstrom do govarjal za načrt, kako bi bilo, ko bi mu Bog dal ženo. A sedaj se ga je govorica prijela kar v živo. „Škoda, škoda“, je ponavljal, „da se nisem tedaj spomnil tega.“ A kar je zabil spomladi, je premišljal sedaj redno, tehtno in tresno. Ždelo se mu je celo pametno, ko bi prav nič ne čakal, kdaj mu Bog da ženo, marveč je sklenil, da je proišče kar sam; Bog naj nazadnje priloži svoj blagoslov.

In malone prej nego jo je začel iskati, jo je tudi že našel. Stopal je namreč po novem poslopju meril prostor, določil, kje stoj miza, kje postelja, kje omara in ves srečen je bil ta trenutek. A še srečnejši kmalu na to, ko se je ozrl okoli okno in videl sosedovo Ivanko, ki je prilivala cveticam na oknu ter glasno prepevala. Ta trenutek je bil France več nego prepričan, da bi bilo zanj in Makovrčevo Ivanko dovolj prostora tudi v sedanji hišici, kakršna je; dovalj, dovalj — še mogoče za kak majhen naraščaj, ki bi ga — pazares — Bog dal.

Seveda je bil to račun in načrt brez Ivanke. Tri dni pozneje jo je zasnubil in ona ni rekla, da je ne veseli pretesno stanovanje, ne Ivanka ni bila zadovoljna z njim — kruljavcem. Zavrnila ga je osorno, mrzlo. To je užalilo mehkočutnega snubca, da je hodil potem nekaj dni žalosten po vasi, kakor se vlačí megla brez vetra. Ni se mu ljubila jed, ne pijača. Tudi smejal se ni več in šal ni zbijal s svojimi tovariši. Tretji dan je zbolel zares, četrti dan je poiskal peč in legel v najtoplejši kotiček, pa mu ni pomagalo. S peči so ga položili na posteljo.

Lotila se ga je huda vročica. Neprenehoma je bledel in govoril v nezavesti. Ženske se uganile da mu je narejeno, ker so mu ljudje nevoščljivi zastran hiše; možki so trdili, da mora biti zares huda bolezen ki je strla njega, zdravega trdnega mladeniča; dekleta so pa govorila, da bi ga bilo vendar škoda, če je res bolan zaradi ljubezni. Ta bi bil gotovo zvest in dober soprog.

Svakinja mu je prinašala dan za dnem kurje juhe, čaja bezgovca, malinovca in mleka; pa ni okušal malo nič. Sorodniki so prihajali na tihem, poprašeavat, če kmalu umrje. Naročali so bratu Martinu in drugim domačim, naj ga pri testamentu domislijo, da ne pozabi nikogar od žlahte.

Došli zdravnik je dejal, da je za njegovo pomoč že prepozno, zakaj na zdravnika se spomnijo šele nazadnje, ko je duša

že na pragu. Godrnjaje je odšel in še z voza zmerjal lakomne sorodnike.

Kmalu po zdravnikovem odhodu se je pa začel bolnik krčevito smeјati. Vsi navzoči so smatrali to za znak bližajoče se smrti. Groza je prehajala vse, ženske so jokale, možki so se prekrizovali. Bolnik se je obrnil v zid in se še vedno smeјal. Prinesli so križ, mrtvaško svečo, blagoslovljeno vodo za odvrnitev hudičevih izkušņav na zadnjo uro. Mlada Starečka je šla sama odbirat v skrinjo perilo za mrtvaški oder. Vrnivši se v sobice je v mislih že premerila prostor in uganila način, kako bo treba obrniti mrliča, da bo napravil na obiskovalca najprijetnejši otis.

Ko je hišna gospodinja uredila vse potrebno za bližajočo se smrt, je odšla tiho kakor senca. Ravno tedaj se je bolnik vnovič zakrohotal. Potem se je umiril. Vsi so vedeli, da to pomeni samo smrt in nič drugega.

Čakali so dolgo, dolgo zaman. Pozno v noč so se razšli. Bolnik je spal še vedno in poleg tega smrčal tako na glas, da bi bil o tom gotovo prepodil smrt, ko bi prišla blizu. Naslednje jutro je čutil po dolgih dneh muke in bolesti neznansko žejo. Soseđa mu je dala žličko čaja na suhi jezik. Toda danes je bilo treba več žličk toliko, da je bil lonček izpraznjem. To je bil Francetu krepilni balzam. V nekaj minutah je vnovič zasmrčal. Drugi dan je poleg žeje začutil tudi glad in potem grozno utrujenost, onemoglost.

V nekolika dneh se je že z bratovo pomočjo dvignil na postelji. Vprl je nanj svoj motni pogled, pa ga ni poznal. Govoril ni tudi še nič, vendar so domači in sorodniki že žalovali za dedščino, ki je šla najbrž po vodi.

Neko jutro je posijalo zlato solnce v bolnikovo sobo. Na podu sredi sobe se je igral svetel žarek France je vprl svoj pogled v zlato podobo. Tedaj se je nekaj zganilo v njegovi notranjosti. Odprla se je knjiga njegovega spomina, vračala se mu je zavest. Domislil se je tistega dne, ko se je v gozdu voz lesa prevrnil nanj in mu pohabil nogo. Bil je še tedaj negoden pastir in solnce je sijalo prijazno in ljubo. Prinesli so ga domov in mu prorokovali nemilo bodočnost. Lep, solnčen dan za vse druge — je bil zanj dan prve nesreče, dan začetka vseh nesreč. Tovariši so ga dražili s šepcem, ko je ozdravel, domači so mu naravnost očitali, da bo vsem nadloga vsled šepavosti. Zakaj ni raje umrl? Mati je jokala, oče klel. Moral se je France za to truditi na vse moči, da je dokazal, kako zelo se motijo oni, ki menijo, da je poškodovan preveč.

Ker je imela Staretova hiša od nekđaj dovolj gozda in vozne živine ter so več ali manj vse leto sekali in tesali lesl doma, je France zbiral lepše trske, jih vezal v snopiče in vozi v mesto na prodaj. Pozneje je znal tesati les tudi sam ali pa je napravljel drva in jih vozil na prodaj. Za tem je sam kupoval

jelke, sam zvažal, sam obtesaval in prodajal tramove seveda z obilim zaslužkom in lepšim dobičkom.

Ponehavalo je nasprotstvo doma in na vasi. France je kupil harmoniko in v nekaj tednih znal nanjo zaigrati vse tiste pesmi, in plese, ki jih je kot pastiv in fant žvižgal po vasi. Radi so ga vabili na svatbe, zakaj France je bil neutruden godec in vstrajen kratkočasnež.

Po očetovi in materini smrti je dobil lepo doto, ki jo je polovica šla takoj v hranilnico; ostalo polovico je pridržal brat Martin do Francetove prve potrebe, ki se je pojavila šele ob zidanju nove hiše.

Vseh teh podrobnosti se je zavedal France zroč solnčni žarek igrajoč se na sredi sobe prav natančno; zavedal se je pa tudi svoje bolesti zastran neuspele snubitve. Zdrzil se je in zaprl oči. Najrajše bi bil umrl ali slišal je neki dan, ko je pijan sorodnik zunaj pred hišo naglas izrazil svojo nevoljo, zakaj ni šepc raje umrl. „Toliko bi mu že ostalo, da bi imeli nekaj dni za pijačo.“

Ta robata opazka je Franceta popolnoma predramila. Njegovo mišljenje je bilo hipoma vse drugo. „Tega vam pa že ne storim, grdobe lakomne!“ je zamrmral na postelji. Delal je načrt za načrtom.

„Ko ozdravim, bom nadaljeval v svoji hiši dosedanje trgovanje. Delati znam, varčevati tudi. Obresti mi že vržejo na leto lepo podporo v kupčiji. Če ne bo kazal gotov dobiček bom raje odnehal. Pozneje razširim hišo, prizidam čumnato. Denarja bo dovolj. Tedaj pa že najdem nevesto. Ž njo se poročim nalašč, da bo videla Makovčeva, če me bo še katera marala ali ne. Pa še lepo dobim in bogato, ko bom sam premožen.“

Še tisto jesen se je preselil v novo hišo, kupil konje, postavil hlev in vozaril in tesal. kupoval in prodajal. Kupčija ni bila slaba: les se je dražil, popraševanje po njem je bilo vedno živahnejše. Sredi zime se mu je že pridružil eden najimovitejših sosedov iz vasi in ga pregovoril, da sta začela malo lesno zalogo v domači vasi. Podjetje se je zelo posrečilo. Zaloga je bila vedno večja. Sedaj je France šele zares spoznal, da je bila njegova hišica že začetkoma premajhna. V gozd ni hodil več, marveč sprejemal les od voznikov doma, meril, računal in izplačeval, se spenjal po tramih in šepal toliko huje, kolikor bolj je bil truden. Odnehal pa ni niti za trenutek.

Prisiljen je bil razširiti hišico, da napravi v nji pisarno in gostilno za domače in tuje voznike, ki so skladali na njegovom prostoru. V nekaj mesecih je stala ponosna lepa stavba in na nji se je blestel napis: „Skladišče lesa — Franc Stare in drug.“ Okoli hiše po je šepal France, ženketel z denarjem v žepu in mislil, kako lepo gre sedajle v klasje njegova pšenica.

Ko je otvoril gostilno, so mu resno svetovali, naj se oženi. „Ha, ženitev!“ je vrisnil zmagovito, „ženitev ni kar tako.“

Vsi so vedeli, da bo iskal daleč naokolo svojemu bogastvu primerno nevesto. Ljudje se zdaj govorili o Makovčovi: „A, lejte no! Ko bi se ga bila tedaj usmilila!“ Vsi so bili prej složni v tem, da mu je tedaj odgovorila prav in po pameti, zdaj pa so iste glave in isti jeziki priznavali, da ni takrat storila prav in ne po pameti. Vse dobre in lepe lastnosti, ki jih je imela prej ona, so naenkrat zatemnele, a njegove kakor jih je bilo tedaj malo, so se pomnožile in zablestele kakor sonce.

To pa še ni bilo dovolj.

Makovčeva je izvedela, da so za Franceta vsa domača dekleta prerevna; tudi nje bi ne prašal. Obrača se le po tisočakah in nenavadni lepoti. Ne, tega ne prenese. On, ki se je ponujal nji, da bi bil sedaj mož druge. Ne tega ne! Po resnih, umnih možeh mu je sporočila: „Tudi bergle bom nosila z njim, samo da me vzame!“

Možje so šli in povedali to Francetu.

In France, dobričina ni vedel samega veselja, kam bi se dejal. Še tisti večer je šel snubit. S solzami v očeh mu je dala roko. Gledala je samo njegove smehljajoče se oči, srečna je bila in všeč ji je bil.

Ali je imel sedaj manj telesnih hib nego prvič?

Ali ni ženska sama največja zagonetka?

ZA GOSPODARJE IN GOSPODINJE.

Pri nas je še precej takih nespametnih staršev, ki godrnjajo čer šolo in neradi pošiljajo otroke v šolo, posebno zadnja leta, ko so otroci že večji in bi jim tudi doma že kaj pomagali. To ni modro početje. Starši ne smejo pozabiti, da otroci niso njihova last, ampak da so sami svoji. Starši vedno zahtevajo hvaležnost od otrok in naštevajo dolžnosti, ki jih imajo otroci do njih, pozabijo pa večkrat, da imajo tudi oni dolžnosti do svojih otrok, da jim ne smejo kratiti šole, počitka, hrane, sploh vsega, kar je potrebno za duševni in telesni blagor otrok. Če jih še mlade in šibke uporabljajo za težka dela oškodujejo jim zdravje, če jih ne pošiljajo v šolo kvarijo jim bodočnost. Danes so drugačne zahteve, kakor so bile pred petdesetimi in sto leti. Prej ni bilo ne železnic, ne brzojavov, ne telefona, ne šivalnih strojev. Zdaj pa že skuša človečanstvo osvojiti zrak z letalnimi stroji, iz daljnih krajev slišiš človeško besedo po telefonu in ladje na morju brzojavljajo brez žic v neizmerno daljo, čer razburjeno valovje, skozi noč in temo, na kopno po pomoč, če so v nevarnosti. Tudi posameznik mora znati dandanes več, kakor je znal njegov oče in stari oče, če hoče obstati v življenskem boju. V ljudski šoli pa se otrok nauči prvih pripomočkov za daljnjo borbo za obstanek. Naše kmetsko ljudstvo z otroci sploh pre-

trdo ravna. Večkrat zahteva od otrok naporna dela, ki jih zmore odrasel človek, ne pa otrok. Z živino postopa kmet lepo, ne bo upregal mlado žrebe v voz in to tudi ve, da potrebuje živina svoj red in svojo hrano. Za otroka pa se misli pri nas, da je vse dobro zanj in da vse prenese. A potem ko otroci malo odrastejo, zahtevajo stariši še vedno slepo pokorščino in brezmejno hvaležnost. Pošten človek nikoli ne bo nehvaležen svojim starišem in spoštoval jih bo do smrti, čeprav bo živel po svoji glavi. Če ne bi stariši še od odraslih otrok zahtevali, da dihajo in živijo le samo po njihovi volji, bi bilo mnogo manj preprirov v družinah. V prirodi je pač tako, da se brigajo starejši za mlajše. To je prva dolžnost, ki jo je vcepil vstvaritelj v srca vseh živečih bitij. Še volkulja skrbi za svoje mlade, muči se in žrtvuje se za nje in ne misli na to, kakšen profit bo imela enkrat od njih. Ko odrastejo, se razpršijo okrog in se ne brigajo za mater. Hvaležnost je človeška lastnost. A stariši najbi za časa skrbeli za to, da jim bodo otroci imeli biti tudi za kaj hvaležni. Odkod naj se vzame hvaležnost v srcu človeka, ki ga je mati zanemarjala in povzročila, da bo svoje žive dni uboga pokveka in kako naj bo sin hvaležen očetu, če je pustil, da je ostal zabit in neumen, ko bi ga bil lahko dal učiti se kaj pametnega in koristnega?!

*

Zdaj, ko je cena mesa in vseh drugih živil tako poskočila, da naši delavski sloji živijo skoro samo še o krompirju, bi bilo dobro, če bi se začeli gojiti domači zajci v večji meri, kakor doslej. Na Francozkem na primer, v Parizu, se poje vsako leto na milijone domačih zajcev a Francozi slove za dobre jedeže in kuharje. Tudi po drugih velikih mestih se pridno agitira za gojo domačih zajcev. V Berlinu, na Dunaju, po raznih razstavah se prirejajo večerje, pripravljene od domačih zajcev in vsi, ki so kdaj jedli to meso, ga hvalijo. Pri nas je zelo razširjena neumna vera, da se domači zajci pariyo s podganami, zato se mnogim ljudem gnjusi jesti te živali. Ali ta misel je nespametna. Seveda, če gojiš domače zajce, jih je treba čuvati pred podganami, da jim te ne požrejo mladih in se same ne naselijo v gnezdo, ki ni bilo za njih pripravljeno. Tako je tudi nastalo ono praznoverje o domačih zajcih in podganah. Gojitev domačih zajcev je zelo hvaležna. Par dobrih samic preskrbi celo družino za vse nedelje in praznike v letu z dobrim in okusnim mesom. Posebno, če je gospodinja malo bolj spretna in naredi domače zajce vsakokrat na drugi način, jo bo vse hvalilo in jed bo šla vsakemu v tek. Lahko jih spoha, kakor piščeta, priredi kakor telečji paprikaš ali pa dene v paco, kakor divjačino. Možki bodo posebno zadovoljni z zadnjim načinom. Posebno kajzarji in delavci, ki imajo kos vrta in malo dvorišča na razpolago, naj bi gojili domače zajce. Iz par starih zabojev ali sodov si vsak lahko sam

zbije par hlevčkov, nastelje s slamo, listjem ali žaganjem, pokrije tako, da ne more mokrota blizu in imel bo od tega ne le korist, ampak tudi zabavo. Za hrano zajci niso izbirčni in ne potrebujejo mnogo, tudi zaradi mraza se ni treba bati preveč. Nektera mesta so uredila uzorno gojo domačih zajcev, da se lahko ljudstvo podučí in samo vidi, kako so take uredbe koristne. V Zagrebu ima mesto urejeno tako poskusno gojo in včasih se že dobe na trgu za kupiti, kakor drugo meso, perjad in divjačina.

*

Marsiktera gospodinja ima skrbi, kako bi pri klanju prešičev koline, posebno krvave in bele klobase, spravila tako, da bi zdržale delj časa in ne bi bilo potrebno jesti vse prvih deset dni. Tudi če je mraz se krvavice ne drže posebno dobro, ker se prehitro osuše in izgubijo svoj dober okus. Najboljše je vtakniti klobase v mast, ktera je primešana polovica loja in jih obesiti potem tako, da se nikjer ne dotikajo ena druge. Mast ne sme biti vroča ampak vlažna, klobase se ne smejo zlagati po policah, ampak jih je treba obesiti na drog, kakor mesene klobase, ker dobe rade neprijeten duh, če ležijo in se hitro kvarijo.

*

Z ocvirkov se lahko naredijo ne le dobre ocvirkove potice, ampak tudi majhni kolački, ki so posebno otrokom jako všeč. Na $\frac{1}{2}$ kg. moke se vzame prgišče ocvirkov, ki se dobro razsekljajo; potem se prida še eno jajce, za krajcar kvasu, malo soli in toliko mleka, da se naredi precej trdo testo. To se razvalja, razreže na koščke, pokriža z nožem semtertja in se na plehu do zlatega speče. Ti kolački so prav dobri in krhki.

*

Kadar je velika zima devljejo naši kmetje seno ali slamo v čevlje, da ne ozebejo. V mestih se lahko porabi v to svrhu papir od časopisov. Posebno, kadar brije huda burja je dobro oviti noge v papir tudi pod nogovico, posebno dekletom, ki ne nosijo gamašov. Turisti, drsalci na ledu in sanjkarji, ki zaradi športa in kratkega časa cel dan prebijejo na hudem zimskem vetru, si dajo na prsa in na hrbet kos časopisnega papirja pod volneni jopič in se hvalijo, da jim dela to veliko toplino.

*

Ženske naj bi pri nakupu nove obleke pazile na to, da si ne izbirajo kričečih barv, ki so v modi komaj eno leto. Modro, sivo, ali rjavo blago se vedno nosi in tudi poznejše ne bo vedel vsak, da je bilo kupljeno natanko pred tremi ali štirimi leti. Baržun in svilo naj kupujejo tisti, ki imajo preveč denarja. Pametna ženska srednjega stanu si bo kupila kaj takega, kar bo drugo leto nosila za vsak dan in bo vedno primerno njenemu stanu in opraviću. Dekle, ki gre kuhati v stari svileni bluzi, kaže s tem, da je neizobraženo, lepše se nosi kamrikasta obleka tudi za praznik, kakor kakšne gosposke cunje, žamet in čipke, za vsakdanje delo.

Doktor filozofije.

Feldbebel: Kaj so oni v civilu?
Dobrovoljec: Doktor filozofije.
Feldbebel: Za kakšne bolezni
pa?

Najbolj zaročen.

Snubec: Torej, Vaše blagorodje, Vi ste že vse Vaše hčere zasnubili? A jaz ravnokar prihajam prosit Vas za Vašo Milico...
Oče: To je smola, ravno ta je najbolj zaročena...

Žegnanje.

Sodnik: In samo enkrat ste ga udaril?

Obtoženec: Samo enkrat prosim, ali on ima za nič naturo. Tak človek, ki ne razumi nobenega špasa, naj ne sili v gostilno!

Samospoznanje.

Nič pametnega mi ne pride na misel — in če že moram začeti kakšno oslarijo je na — bom pa enkrat poskusil naslikati samega sebe.

UGANKE

1. Tajinstveni napis.

Svitozara v Ljubljani.

ČSRNŽLŠSBNSTRDRGM

2. Šaljivo vprašanje.

Mihael Pustišek, Zdole.

Prvi ima, drugi je imel, tretji
bi rad. Kaj je to?

3. Homonim.

Ljudevit Koser, Juršinci.

Koliko časa ——— otrok, ki
skače — —!

4. Besedna uganka.

Branko iz Bočne.

— p — potujoča žena
— b — važna listina.

Rešitev ugank v 12. številu. 94. Vino. 95. Kol, vol, stol, sol. 96. Finančni komisar. 97. Metla. 98. Nučnosti, ničnosti. 99. Lunder Adamič.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Naročila, reklamacije, pritožbe, rešitve ugank i. t. d. naj se pošiljajo naravnost na Vydrovo tovarno hranil v Pragi VIII., rokopisi pa na Zofko Kveder-Jelovšek v Zagrebu, Ilica 20.

Jean ali menda prav — Jeanetta: Vaše dekline je zelo nevarno: „Zopet umrl je eden več, ki te je ljubil preveč.“ Nikar se ne zaljublajte v tako neusmiljene dekle in ne delajte tako neusmiljeno banalnih verzov! **Tone R.** Preveč „mokra“ črtica! **Nolislav.** V Vaših pesmicah je mnogo čustva, nedostaja jim le tehniške dovršenosti. Poskusite v prozi kaj! **Valko Stebrinov.** Pesmica je tako za nič, da mi je črtica čisto sumljiva... Pa ne, da bi jo bili kje prepisali? **Nekterim začetnikom.** Pišite po eni strani papirja in razločno! **Anonimna** pisma mečem v koš. Pošten človek se podpiše. **V. S.** Banalno.

Vsebina: FRANJO NEUBAUER: Vojakom. — JOŽA BOHINJEC: Prva noč. — IVO ROHUSLAV: Pripovedka o ciganu. — KSENIJ VERIN: Gorski motiv. — SLAVKO TABORSKI: Čuvaj Peter. — ŠT. V.: V mraku. — LEO N. TOLSTOJ: Kdo je prvi žganje pekel. — ŠTEFAN POLJANEC: Jutro. — JANKO GROSEK: Fantek spi. — IRAN TRATNIK: V novi dom... — MILAN PUGELJ: Srečanje. — DRAGOTIN BLAŽIČ: Ponoči. — MARJA: Učimo hčere gospodinjstva! — IVO TROST: Zagonetka. — Za gospodarje in gospodinje. — Smešnice. — Uganke. — Priloga: Zapisnik, koledar a naročilo.

Izdajatelj in za uredništvo odgovoren: F. Vydra v Pragi VIII.

Tisk firme Binko in Zika v Pragi II., Vodičkova 22.

Priznanja naše otroške moke.

Mariilda Barnetova, soproga postajenačelnika v Ustju n/Orl. Dovoljujem si Vam poslati sliko malega „Vydrovčeka“, da jo ponatisnete v „Domačem Prijatelju.“ Naš Jarko je na podobi star ravno 9 mes., tehta 12½ kg in ima že osem zobkov. Dojilo se ga je le dva meseca, od te dobe pije mleko z Vydrovo otroško moko in tudi ni bil dosedaj še bolan. Prištevam to edino Vaši moki, ker Jarko je naše četrto dete, toda nobeno ni bilo tako močno kakor on, ki ga vsakdo občuduje. Sedaj je v enajstem mesecu in že začenja sam tekati. Z ostronom imam tako veselje, da sem primorana vsakemu priporočati Vašo moko.

Jozefa Babšek, posestnica, Trata št. 1, Št. Vid n. Ljubljano. Prosim, pošljite mi 2 kg. otroške moke, ker naša Cilka jo prav rada papa, brez te ne more izhajati.

Ciril Ivančič, c. kr. davčni asistent, Gorica. Ker bi moj Dušanček gotovo ne mogel prestat niti en dan brez Vaše izborne otroške moke, zaloga je pa že pri koncu, prosim, blagovolite mi nemu doma poslati zopet 2 kg. iste.

Frant. Doule, posestnik, Zálezky, pošta Malenice. — [Skušali smo

razne otroške moke, toda priznati moramo, da se je Vaša otroška moka najbolj obnesla. Vsakemu jo priporočamo. Pošljite mi jo takoj.

Miluša Havelkova, soproga grajskega vrtnarja, Nadějkov. — Blagovolite mi zopet poslati 2 kg otroške moke, katera gre naši Miluški posebno v slast.

Anton Hron, Schenknhahn. Večkrat sem pregledal bogato zbirko podob, ki so Vam bile poslane k ponatisne-

Jarko Barnet.

Pepček Kalců.

nju, nikdar pa še nisem našel tako debelega in velikega Vydrovčana, kakor je naš Gustel. Pošljite mi doštno obratno zopet 2 kg otroške moke, ki mu je tako slastna in katero vsakemu priporočam.

Franc Hruby, učitelj, Hoděšovice p. Chvojno. Prosim, da sprejmete v seznam Vydrovčank našo Vlastičko, ker ji moka, poslana na poskušnjo, zelo prija. Blagovolite poslati kar najhitreje 5 kg Vaše izvrstne otroške moke.

Josip Kalců, kočijaž, Třebíz. Dovoljujem si Vam poslati sliko našega malega Pepčka, katerega so nadlegovale bolezni za boleznijo, da nismo imeli najmanjšega upa, da odravi. Ko smo zvedeli o Vaši moki, smo si jo takoj naročili. Našemu sinčku zelo ugaja in mu gre prav v slast: do tega časa, odkar je hranjen z moko, še ni obolel. Star je 1 leto, tehta 13½ kg in ima 8 zobčkov. Vašo moko vsakemu priporočam najtopleje.

Vincenc Kodejška, mizar, St. Lomnice 24 p. Lomnice n. Pap. Pošiljam Vam sliko našega Vencelna, da bi pomnožil vrsto Vaših Vydrovčanov. Z veseljem naznanjamo, da mu gre Vaša otroška moka izvrstno v slast: po tretjem tednu mu je bila edina hrana. Sedaj ima osem mesecev, ima 2 zobka, je čil in popolnoma zdrav. Z Vašo otroško moko sem povsem zadovoljen.

Vlastica Marhounová.

moka izvrstno obnesla pri našem malemu Janku, s katero je bil krm-ljen od 14ega dneva. Sedaj mu je 11 mesecev in je vedno zelo čvrst tako, da že skoro sam hodi. Obolel nam še ni. Vsaki materi lahko topla priporočam Vašo moko.

Frant. Marhoun, Zlív, št. 102. Pošiljam Vam podobico naše 7 mes. stare Vlaste, katero smo hranili od tretjega meseca z Vašo izvrstno otroško moko. Tehta 10 kg., ima 2 zobka, katera je dobila, ne da bi obolela. Radi tega lahko Vaš izdelek vsakemu priporočam. Zaloga nam je že pošla zato prosim, pošljite mi zopet 3 kg.

Jeronim Novotný, šolski oskrbnik, Zborov p. Šilperk, Moravsko. — Tem potom naročam zopet 3 kg. otroške moke, ker sem bil z njenim učinkom presenečen. Toplo jo vsakemu priporočam in Vam se zahvaljujem za imeniten in v resnici izborno učinkujoči izdelek.

Jan Novotný v pekarni g. Janota, Libštát. Pošiljam Vam podobo našega Francelna, ki je bil hranjen od tretjega tedna z Vašo otroško moko. Kakor je videti na sliki mu ta dobro prija. Vaš izdelek vsakemu priporočamo.

Stefka Navratilova, posestnica, Ohnice p. Těšitice pri Olomucu na Moravskem. V prilogi Vam pošiljam sliko naše Milke, katero smo živili z Vašo otroško moko. Taka je bila pri šestem mesecu; sedaj je stara 11 mesecev in že začenja hoditi. Ima 4 zobke, toda bolna dosedaj še ni bila. Rudeča je kakor rožica in zelo čvrsta, zato vsakemu rada priporočam Vašo moko. Pošljite mi zopet 8 kg, ker brez nje bi naša Milka mleka sploh ne pila.

Milka Navrátilova.

Ana Koptova, soproga, šolskega vodje, Jarov. p. Blovice. Za našo Blažico naročam 3 kg Vaše otroške moke, ki ji izvrstno prija. Radi tega jo vsakemu topla priporočam.

Emil Kott, c. kr. orožniški stražmojster, Luštěnice. Izvolite nam poslati 3 kg. Vaše izborne otroške moke.

Marija Lavičká, soproga šolskega oskrbnika, Krásnoves p. Radoslín, Moravsko. — Moka gre našem sinčku zelo v slast, kar najboljšje dokazuje njegovo razvijanje. Star je 8 mesecev in tehta že 10 kg.

Anton Lukeš, posestnik, Olešna p. Nové Město na Moravskem. Hvala Vam za Vašo otroško moko, ki se je pri našem otroku prav dobro obnesla.

Anton Malík, vrtnar, Olomuc, Pekařská ul. 11. — Pripomniti moram, da se je Vaša otroška

moka izvrstno obnesla pri našem malemu Janku, s katero je bil krm-ljen od 14ega dneva. Sedaj mu je 11 mesecev in je vedno zelo čvrst tako, da že skoro sam hodi. Obolel nam še ni. Vsaki materi lahko topla priporočam Vašo moko.

Stan. Praibíš, asistent drž. železnice, Hořovice, Plzeňská ul. Dovoljujem si Vam naznaniti, da je, odkar rabimo za našega Stanka Vašo otroško moko, deček popolnoma zdrav. Drzno lahko trdim, da je Vaša moka dobro sredstvo proti griži in davici. Pred 5 meseci mi je zdravnik priporočal Nestlovo in potem Kufekovo moko. Vkljub temu, da sta ta dva izdelka na dobrem glasu, ponavljala se je griža in davica. Ker je to trpelo skoro 2 meseca smo se bali, da je naš Stanko že zgubljen. Nisem več poslušal zdravnikov, ampak kupil sem Vašo otroško moko pri g. Antoninu v Hořovicah, po kateri se je tekom enega tedna tako popravil, da je zginila vsaka nevarnost. Danes po 3mesečnem uživanju Vaše otroške moke, je popolnoma zdrav in vesel in vkljub temu, da ravno dobiva zobke. Z ozirom na to, da Vaša otroška moka učinkuje kot zelo redilna hrana in razun tega kot zdravilo, jo vsakemu najtoplejše priporočam.

Bogumila Petráňova, porodna babica Kauk pri Kutni Gori. — Obenem Vam pošiljam sliko svojega vnuka Milka Bartoša, ki je bil hranjen več kot eno leto *samo* z Vašo izvrstno otroško moko. Kakor je videti, se malemu „Vydrovačku“ pri nji zelo dobro godi in ne morem si kaj, da jo ne bi vsakemu toplo priporočala.

Marija Rūtova, soproga posestnika, Zbožji, p. Habry. Moram Vam javiti, da je Vaša otroška moka izvrstna. Naš Jenik jo je rad papal in nikdar ni obolel, kakor dolgo sem ga hranila z moko. Popreje je bil zelo slaboten, sedaj, ko ima 7 mes. tehta 13 kg. in ima dva zobka. Zato Vašo moko vsakemu toplo priporočam.

Ana Šimákova, soproga blagajnika državne železnice, Uhlířské Janovice. Pošiljam sliko naših dveh ljubljencev Vladička in Marinke. Vladiček je star $1\frac{3}{4}$ leta in je bil hranjen od tretjega meseca do enega leta izključno le z Vašo izvrstno otroško moko, kateremu je bila obenem kot zdravilo, ker je trpel na črevesnem kataru. Marinka je stara 9 mesecev in jo hranimo tudi z otroško moko, ki ji, kakor videti, izvrstno ugaja.

Matija Rode, asistent mest. hran., Ljubljana. Prosim, pošljite mi zopet 3 kg. Vaše otroške moke. Naš Branko, ki je star 15 mesecev, je bil prej vedno bolan. Nosili smo ga okrog zdravnikov, toda vsi mu niti z najdražjimi zdravili niso mogli pomagati. Ko pa uživa sedaj 3 tedne Vašo otroško moko, je na mah ves drugačen. Spi, zredil se je in vedno je vesel. Vaša moka je stokrat boljša od Kufekove ali Liebajeve.

Franc Toch, Košice. — Napravili smo poskus z Vašo izvrstno otroško moko, katero je naša 4 mesece stara hčerka popapcala že 1 kg. Spoznali smo, da ji gre v slast in radi tega naročamo zopet 3 kg.

Josip Trnka, Zatec, Johannesgasse 1090. — Vaša otroška moka je izvrstna. Da bi se zopet v kratkem popravil, naročili smo si jo za našega otroka, ki je po težki bolezni precej oslabil. Sedaj je zopet pri sili, je čvrsta in zdrava.

Jan Zajc, učitelj, Klenova, Janovice n. Úhl. Ne morem si kaj, da ne bi Vam poročal o zadovoljnosti z Vašo izvrstno otroško moko, ki se je pri naši Božki tako sponesla. Ona je peti otrok, toda nobenega nismo tako lahko vzredili kot njo, dasiravno je moja soproga posvetila vsem največjo pozornost. Vsi so trpeli na črevesnem in želodčnem kataru, le Boženka še ni dosedaj obolela, — kar je zasluga Vaše moke. Stara je $1\frac{1}{2}$ leta, taka je kot jabolko, vsi znanci, kateremu tudi Vaš izvrsten izdelek najtoplejše priporočamo, jo kar občudujejo.

Franja Novak, trgovina, Ribnica-Kr. Prosim, pošljite mi takoj po povzetju 24 škatelj Vydrove otroške moke, kajti naša Tinka noče drugega uživati odkar jemlje Vašo moko. Priporočam jo tudi drugim.

Pepina Ozmec, sopr. profesorja, Ljubljana. Prosim, pošljite mi zopet $2\frac{1}{2}$ kg. Vaše otroške moke, kajti naš Boris ne pije drugače mleka. Vašo otroško moko vsakomur priporočam.

Ivan Paj, c. kr. sodni izvršitelj, Gornjigrad. Podpisani izreka srčno zahvalo za priporočeno Vydrovo otroško moko, katera je res čez vse dobra in zelo ugaja mojemu 6mesečnemu fantku. Iz lastnega prepričanja njene vrednosti jo priporočam vsaki materi za otroke kot najboljšo hrano. Prihodnjic Vam pošijem sliko našega otroka v dokaz, da pri Vaši moki res izvrstno vspeva.

Frant. Novotný.

Vladiček in Marinka Šimákovi.

Vydrove juhine primesi.

Te napravijo juho silnejšo in sluzijo za pripravo bouillona in omak. Kdor še ni poskusil, nima pojma, koliko pridobi juha na okusu, kateri se pridajo naše primesi. To je tisti pikantni okus, kakor ga ima samo vkuha zadostne množine mesa i zelenjave. Ni luksus, temveč nujna potreba za dobro kuharico zlasti tam, kjer ni mogoče vedno dobiti dobrega mesa za juho. Vydrové juhine primesi niso vkuha kosti, temveč čisti sok rastlin konzerviran v soli, da se ne pokvari. Naročite si za poskušnjo steklenico $\frac{1}{4}$ kg za. 1 K 60 vin.

NOVOST. STEKLENICE ZA VYDROVO OTROŠKO MOKO.

Za večkratno potrebo, priredili smo za našo otroško moko steklenice. Kupite si jo enkrat za vselej, z daljšo množino jo pa le dopolnjujete. Je lepe oblike, iz čistega belega stekla za 80 vin. Napolnjena 3 K 20 vin. Z ozirrom na steklenico prenaradili smo tudi zamotanje za celi $\frac{1}{2}$ kg. Vydrove otroške moke.

Mnogo mamic naroči 3 kg. moke naenkrat, ker taka pošiljatev gre poštne prosto. Komur ljubo, blagovoli si to steklenico naročiti. Na konec ostane gospodinjji vedno praktična bodisi za kavo, sadje in t. d.

Pripravno steklenico

za Vydrovo žitno kavo priporočamo vsem svojim gg. odjemalcem. Ima zabrušen zamašek, tako da se v nji kava v doglednem času sploh ne izdiši. Gre vanjo skoro cela poštna pošiljatev, ker drži 8 litrov.

To steklenico dajemo za tovarniško ceno: **2 K 20 v**, zabojček 48 v, poštino pa plačamo tukaj in si jo zaračunamo.

Polne steklenice ni mogoče pošiljati, ker bi se razbila.